Влада — Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України ◆ № 203 ◆ П'ятниця, 18 жовтня 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

3 Василь ДУРДИНЕЦЬ: «В РЕДАКЦІЇ «СЕКСОТІВ» НЕ БУДЕ...»

У БУДИНКУ незалежних профспілок України відбулася зустріч кандидата в Президенти Л. Кравчука з профспілковим активом Києва. Він зробив викладки окремих розділів своєї передвиборної програми, відповів на запитання присутніх.

(Матеріал про зустріч читайте в наступному номері газети).

КАНДИДАТ у президенти України Вячеслав Чорновіл зустрівся в Києві з надзвичайним і повноважним послом Румунії в СРСР Василію Шандру на його прохання. Обидва зійшлися на думці про недоторканість кордонів України і Румунії. Вячеслав Чорновіл познайомив посла з позицією демократичних сил України в цьому питанні, яка грунтується виключно на документах гельсінкських угод.

ВЧОРА в МЗС України відбулася прес-конференція директора Інформаційного центру ООН у Москві Б. Тарабанова, який розповів про діяльність закладу і запросив українських журналістів та представників зацікавлених урядових, політичних і громадських організацій до співробітництва в сфері обміну інформацією.

РОСІЯНИ ПІДТРИМУЮТЬ НАШУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

За беззродільну підтримку проголошеного Верховною Радою України Акта про незалежність, подали свої голоси всі члени утвореного в Запоріжжі Товариства російської культури.

На організаційних зборах, які пройшли в стінах Запорізького державного університету, його координатором обраний доцент Запорізького індустріального інституту Станіслав Катаєв. Членами товариства стали вчені і викладачі запорізьких вузів, актори, письменники, діячі мистецтва, педагоги, робітники кількох заводів. Вони закликали всіх росіян, які живуть на Запоріжжі, рішуче припиняти будь-які спроби дискредитації ідеї про вільну, незалежну і неподільну Україну.

Головним завданням товариства визначено пропаганду російської культури, її неминущого внеску в світову цивілізацію.

ГАНС-ДІТРІХ ГЕНШЕР ПРИБУВ У КИЇВ

17 жовтня з візитом у столицю України прибув заступник федерального канцлера, міністр закордонних справ ФРН Ганс-Дітріх Геншер з дружиною. У Бориспільському аеропорту, де було піднято державні прапори Федеративної Республіки Німеччини і України, високого гостя зустрічали міністр закордонних справ України А. Зленко з дружиною, голова Комісії Верховної Ради республіки у закордонних справах Д. Павличко, міністр культури України Л. Хоролець, а також Генеральний консул ФРН у Києві Хеннекке Граф фон Бассевітц.

У програмі перебування Ганса-Дітріха Геншера у Києві — зустрічі з керівниками республіки, розмова з членами Президії Верховної Ради України, головами комісій і лідерами партійних груп, інші зустрічі і відвідання. Заступник федерального канцлера, міністр закордонних справ ФРН, візьме участь у відкритті Тижня культури Німеччини на Україні.

6 ЩО ДУМАЮТЬ ОДЕСИТИ про заборону діяльності КПРС на Україні, про введення в республіці власних грошей, про...

ФОНД ДЛЯ МОЛОДІ

Кабінет міністрів України прийняв постанову про створення Фонду соціальної адаптації молоді України з відділеннями в Кримській АРСР, областях, містах Києві та Севастополі.

Мета Фонду — фінансування державних програм соціального захисту молоді, програм молодіжних та інших громадських об'єднань і організацій по наданню соціальної та матеріальної допомоги молодим громадянам, забезпечення реалізації суспільно корисних ініціатив юнаків і дівчат, задоволення і розвиток їхніх духовних потреб.

Бюджет Фонду формується за рахунок асигнувань республіканського та місцевих бюджетів, благодійних внесків організацій і громадян, прибутків від підприємницької та комерційної діяльності Фонду, інших надходжень.

Головою Фонду призначено Ю. Збітнєва.

ОСІНЬ ДИХАЄ ТЕПЛОМ

Календарі не брешуть. Там сказано: осінь. Воно й справді осінь. Пора року, що зближує. Чому! Бо так не нами, а Природою заведено. Бо так — тепліше. Бо так — надійніше. Зрештою, непогано задумано...

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

КРОК ДО СУВЕРЕНІТЕТУ

За попередніми даними, 70 відсотків виборців узяли участь у виборах першого президента Вірменії. Як повідомила центральна виборча комісія республіки, результати голосування свідчать, що теперішній Голова Верховної Ради Тер-Петросян значно випередив інших претендентів на президентський пост. Сам же Тер-Петросян сказав кореспондентам на виборчій дільниці, що інститут президентства стане вирішальним кроком до відновлення суверенітету Вірменії.

ДЕРЖКОМСТАТ ПОВІДОМЛЯЄ

На межі краху перебуває сьогодні економіка колишнього СРСР, — говориться в офіційному повідомленні союзного Держкомстату. Згідно із зведенням цього відомства протягом дев'яти місяців нинішнього року національний доход зменшився на 13 відсотків, а промислове виробництво скоротилося на 6,4 відсотка. Тим часом дефіцит союзного бюджету збільшився за рік вдвічі й становить 76 мільярдів карбованців.

9 *Октоберфест (Жовтневий фестиваль) — так називається відоме на всю Європу щорічне свято баварського фольклору. Воно проводиться в місті-побратимі Києва Мюнхені наприкінці вересня і початку жовтня, і триває аж два тижні.*

8 ПРЕСА США ПРО УКРАЇНУ після поїздки Л. Кравчука за океан

12 Валерій МАРЧЕНКО: «НАС НЕ ПОСТАВИШ НА КОЛІНА»

УКРАЇНУ ВТЯГУЮТЬ У ВЕЛИКУ ГРУ

Учора на засіданні Президії Верховної Ради України детально обговорювалося питання щодо договору про економічну співдружність. Перший віце-прем'єр Кабінету міністрів Костянтин Масик поінформував присутніх про хід підготовки цього документа і позицію республіки, висловлену на переговорах в Алма-Аті і після них.

— Створена Президією Верховної Ради комісія, — зазначив він, — відстоюючи позицію України в робочій групі Г. Явлинського, постійно наштовхувалася на нерозуміння з боку самого керівника цієї групи, представників республік та І. Силаєва.

Зусилля Г. Явлинського та І. Силаєва зводяться до того, щоб будь-що створити тоталітарну систему, яка під виглядом економічної необхідності продовжувала б насаджувати старі традиції розподілу з центру. Погодитися з цим було неможливо. Тому пропозиції нашої комісії були узгоджені окремо з більшістю республік колишнього Союзу. І вже до переговорів в Алма-Аті з'явилася можливість дійти згоди щодо економічного договору. В Алма-Аті відбулися бої, економічні й політичні, в результаті яких вдалося розв'язати концептуальні проблеми економічного договору. Україна висловила свої позиції щодо грошового обігу, банківської системи і головне — власності колишнього Союзу та її розподілу. В останній із позицій виникло напруження у відносинах з Росією, яка оголосила себе, не рахуючись з іншими республіками, правонаступницею власності колишнього Союзу. Це стосувалося банківських кредитів, алмазного і золотого фондів тощо.

Однак в Алма-Аті 12 республік одноголосно прийняли позицію України. Головною її умовою підписання договору про економічну співдружність є те, що спочатку республіки, які мають намір підписати цей договір, укладуть між собою двосторонні угоди. Цю пропозицію теж прийняли. Але згодом нею знехтували і М. Горбачов, і Б. Єльцин, і І. Силаєв. Усі вони виступають за негайне підписання договору про економічну співдружність, який більше все ж таки нагадує політичний, аніж економічний документ. Адже, крім самого договору, необхідно мати ще майже два десятки угод, у яких були б детально відображені механізми регулювання економічних відносин. Ці документи не готові, не опрацьовані. А тому немає рації підписувати запропонований центром договір, бо всі його позиції можуть бути зведені нанівець саме угодами. Підписавши договір, республіка, таким чином, опиниться втягнутою у велику гру, в якій може виявитися залежною від диктату центру і Росії.

Тим більше, що вже зараз Б. Єльцин ультимативно оголосив про перехід Росії на доларові розрахунки за нафту з республіками, які не підпишуть договір. Щоправда, уточнив: окреме розв'язання цього питання з Україною. Отже, нас ставлять перед дилемою, змушуючи підписати договір, незважаючи на нашу принципову позицію.

Обговорюючи цю ситуацію, члени Президії Верховної Ради України внесли ряд конкретних пропозицій, спрямованих на вихід з економічної, політичної й інформаційної блокади, що ведеться з центру.

Докладний матеріал про розгляд цього питання на засіданні Президії Верховної Ради України — у наступному номері газети.

Крим: НЕБЕЗПЕЧНІ ІГРИ ПАРТОКРАТІВ

Йдеться про пряме посягання на територіальну цілісність України

17 жовтня «Крымская правда» опублікувала на першій сторінці під рубрикою «Про що думають люди» сім інтерв'ю, які взяв кореспондент газети в одному колгоспі. У вступі до інтерв'ю говориться, що «в маленькому Криму починають розкручуватися відцентрові сили. «Татарська» карта відкладена в сторону. Грає «українська».

Тільки одна людина — головний агроном колгоспу вважає, що Криму треба залишатися у складі України. Решта ж — водій, начальник відділу кадрів, рядові колгоспники — за Крим у складі Росії. І чого тільки немає в їх розповідях? Тут і махровий націоналізм, який, мовляв, піднімає свою голову, і націоналістичні шабаші в Західних областях України та в Києві, і різкі протести проти оголошення України самостійною державою, і неправомочність акту 54-го року.

На «підтвердження» всього цього газета на другій сторінці друкує документи 54-го року про передачу Кримської області зі складу РРФСР до складу України, промови Ворошилова, Коротченка, Шверника та інших тодішніх керівників Союзу, України та Росії. Дивіться, мовляв, ми вам все розповімо, нічого не приховуючи. Нагнітаються шовіністичні психози напередодні відкриття 23 жовтня сесії Верховної Ради Кримської АРСР.

Я попросив прокоментувати публікацію в «Крымской правде» народного депутата України від Криму Володимира Івановича Севастьянова.

— Подібні матеріали друкуються в кожному номері даної газети, — сказав Володимир Іванович. — Це пряме загравання з компартійними структурами автономної республіки, які, незважаючи ні на що, існують у Криму. Не маючи змоги (та не вміючи) керувати автономною республікою належним чином, вони безсовісно обманюють народ, підігрівають обстановку, щоб потім, у разі погіршення матеріального становища, всю вину спихнути на незалежну Україну. Як правильно сказав недавно мер Санкт-Петербурга Анатолій Собчак, ці люди з колишнього апарату КПРС будуть прагнути хоча б у певних регіонах зберегти комуністичні заповідники. Я за вирішення даного питання тільки народом. Але й не сьогодні і не завтра. Кримчани мають однобічну інформацію, нічого не знають, що дає автономній республіці Україна і що ж може дати, скажімо, Росія. А, до речі, майже на 90 відсотків Крим забезпечується матеріальними ресурсами від України. Це вода, електроенергія, вугілля, цукор і т. д. У Москві, Санкт-Петербурзі, я вже не кажу про інші міста Росії, впроваджені талони, які нема чим отоварити. То як можна виходити з України— основної житниці, де з товарами першої необхідності справа набагато краща, аніж у Росії? Повторюю, треба дати народові широку інформацію, а не займатися обманом. Час ейфорії пройшов.

Олександр ПІЛАТ, журналіст.

Крим.

ЗА ТУМАНОМ...

Послухати деяких благодійників, то вони більш нічим так не заклопотані, як долею народів України. Насправді ж їх ціль прозаїчна — знехтувати проголошеним державним суверенітетом України і схилити її до підписання Союзного договору, незалежно від того, вигідний він народам республіки чи ні. Про це яскраво свідчить чільна стаття газети «Известия» 16 жовтня цього року «Ново-Огарево-2 без Украины?».

Дійсно, газета напустила «октябрьского тумана». Тільки не на майбутнє Союзу, як про це нею стверджується, а на позицію України з цього приводу. В статті протиставляється позиція України іншим республікам. Л. Кравчук, мовляв, стоїть на позиції: до проведення загальнореспубліканського референдуму Україна не буде брати участі в обговоренні політичних договорів. Здається, кожна неупереджена людина повинна схвалити таку лінію Голови Верховної Ради. Інакше навіщо проводити вже оголошений референдум?

Саме в опорі на волю трудящих сила і авторитет Верховної Ради та її керівників. Мабуть, чи не вперше це в нашій історії. А за версією газети, така поведінка Л. Кравчука викликала щонайменше негодування інших членів Держради. Виходить, якби питання про підписання договору вирішувалося келійно, то це було б добре, а з врахуванням думки населення республіки — зле. Якщо так «демократично» мислять члени Держради, то, справді, потрібно втікати від такого Союзу якомога далі. Більшої агітації проти Союзу годі й придумати. Проте автору статті А. Степовому цього видалося замало. Суверенітет суверенітетом, пише він, мало чого можна було оголосити в післяпутчівській гарячці... От так. Верховна Рада проголосила суверенітет у хворобливому стані. Чи ж не пряма зневага депутатського корпусу України, який проголосив суверенітет республіки майже півтора року тому?

Гадаю, що ні в кого не виникають сумніви щодо доцільності укладання міждержавних договорів, тим більше між державами, які до цього складали єдине ціле. Але ці договори повинні бути добровільними, рівноправними, взаємовигідними.

Які ж аргументи висуває «Известия» на користь «Ново-Огарево-2»? На диво, цього разу вони прості. Уже не страхають жителів України негайним економічним крахом, розоренням і зубожінням, націоналізмом і міжнаціональним розбратом. На перший план різноваріантно висувається думка: без України ново-огарьовський процес, тобто реанімація дихаючого на ладан Союзу, безперспективний. І ще — без участі України в цьому питанні нас просто не зрозуміють. Хто і чого не зрозуміє — не уточнюється.

Виходить, байдуже — вигідний чи не вигідний народам України та й іншим державам цей союз, головне— щоб не припинився процес реанімації.

Світовий розвиток, у тому числі розкріпачення людей при переході від однієї суспільно-економічної формації до іншої, дає можливість зробити висновок: чим більше люди одержують свободи і незалежності, тим більше розкривається їх творчий потенціал, тим краще створюване ними суспільство. На цій основі необхідно будувати добросусідські відносини з усіма народами. Не треба штучних утворень в дусі старої імперії, не треба насильно «ощасливлювати» людей.

Іван ТКАЧУК, доцент кафедри політичної історії Хмельницького технологічного інституту.

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада України

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
252047
Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:
Приймальня — 446-92-11

Відповідальний секретар — 446-72-63

Завідуючий коректорською 441-84-42, 224-72-54 (телефакс).

ВІДДІЛИ:
парламентський — 441-84-52, 441-85-64,
листів — 441-82-05, 441-29-61,
економіки — 441-88-07,
аграрний — 441-86-18,
міжнародний — 446-91-20,
охорони здоров'я — 441-88-06,
соціальних питань — 441-88-05,
екології — 441-88-59,
культури — 441-86-44,
спорту — 441-88-08,
інформаційний — 446-61-13, 441-86-20,
історії України — 441-88-62,
військових питань — 441-88-52,
реклами — 441-89-44,
бухгалтерія — 441-84-00.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Індекс 60955

Тираж 157.100

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень. Сьогодні на 16 сторінках.

ВІДНИНІ НЕ ПІДСЛУХОВУВАТИМУТЬ?

Театр починається з вішалки. А от з чого починається Служба національної безпеки? Це я мала з'ясувати у голови постійної Комісії Верховної Ради України з питань оборони і державної безпеки Василя ДУРДИНЦЯ. Комісія розташувалася в чудовому приміщенні по вулиці Орджонікідзе, в колишньому приміщенні ЦК Компартії України. Ось поворот ліворуч і... А повертати, як свідчить дорожній знак, не можна. Що ж, заїдемо з іншого боку, з вулиці Енгельса. Ба! Те ж саме. Довелося порушувати правила. І порушили їх усі машини, що стояли на цій вулиці... Заходжу в приміщення Комісії. Там при вході стоять хлопці в цивільному. Кажу: «Здрастуйте!» Мені відповідають: «Ну, здрастуйте». Так, мовляв, ми ще подивимося, чого ти сюди йдеш...

Ці деталі наштовхнули на думку: якщо Комісія, котра займається питаннями держбезпеки і реорганізацією КДБ, відгородилася дорожніми знаками, якщо хлопці при вході в її приміщення дивляться з підозрою, то що вже казати про якісні зміни. Все як було, так і залишиться? З цього й почалася наша бесіда з Василем ДУРДИНЦЕМ.

— Шкода, що у вас склалося таке враження, хоча зауваження справедливі. Втім, упередженість до органів безпеки відома. Її автоматично переносять і на нашу Комісію. А сама створена Служба національної безпеки під прискіпливими поглядами, мовляв, це не що інше, як зміна вивіски.

— Адже й обов'язки голови виконує та ж сама людина, яка очолювала КДБ України.

— Це вимушений крок Верховної Ради. Її Голова Л. Кравчук має внести пропозицію щодо голови СНБУ. Поки що для координації заходів по реорганізації органів державної безпеки створено тимчасову комісію Президії Верховної Ради України. Однак кадрових перестановок чи звільнень не буде, доки не призначать голову СНБУ.

Втім, уже тепер деякі заступники голови та керівники підрозділів подали рапорти на звільнення. З різних причин. Хто за віком, хто відчуває, що рівень підготовки має бути значно вищим.

— А кому, можливо, й погляди заважають перебудуватися.

— Так. Але ми нікого не будемо затримувати. Мова йде про індивідуальний добір кадрів на основі нових принципів і вимог атестації колишніх працівників КДБ. Проводитиме її нове керівництво СНБУ.

— Василю Васильовичу, чим усе ж таки СНБУ відрізнятиметься від КДБ? Чи зміниться кількісний склад працівників?

— Передусім хочу підкреслити, що СНБУ не входить у структуру державного управління. Це має принципове значення. Раніше КДБ був у складі уряду, як і інші міністерства та відомства. СНБУ підпорядкована безпосередньо Голові Верховної Ради, до виборів Президента, і підконтрольна парламенту. Службу охорони виведено із структури СНБУ. Вона входитиме до Республіканської гвардії. Крім керівництва функціонуватимуть секретаріат, юридичний відділ, інспекція та підрозділи внутрішньої безпеки, зовнішніх відносин з органами безпеки іноземних держав, група радників та консультантів. Крім того, і це дуже важливо, Служба національної безпеки матиме управління — розвідки і контррозвідки, військової контррозвідки, аналітичне.

Тимчасово, до створення слідчого комітету України, залишається в СНБУ й слідче управління, яке підпорядковується особисто голові СНБУ.

У ході реорганізації підрозділи на місцях скоротяться більш як наполовину. Залишаться обласні з суттєвою зміною їх структури і напрямків роботи. А замість деяких районних та міських утворюються регіональні підрозділи, діяльність яких відповідатиме специфіці того чи іншого регіону.

— У структурі КДБ було управління боротьби з корупцією. Чи матиме СНБУ можливість викривати корупцію в найвищих інстанціях? Інакше це нагадуватиме артіль «напрасный труд».

— Завдання в тому й полягає, щоб можна було підійти до будь-якої високої службової особи. Раніше це справді було неможливо.

— До КДБ входили прикордонні війська. Яку вони матимуть тепер підпорядкованість?

— Прикордонні війська, які дислокуються в Україні, підпорядковані Кабінету міністрів. Вони не входитимуть ні до структури Збройних Сил України, ні, тим більше, до складу СНБУ. Командуючий прикордонними військами призначатиметься Верховною Радою.

— Василю Васильовичу, нині підрозділи по забезпеченню державних органів влади і управління урядовим і шифрувальним зв'язком, що раніше належали КДБ, підпорядковуються Верховній Раді. Питання: чи не читатимуть шифри незалежної України в інших республіках чи союзних структурах, як газету?

— Урядовий та шифрувальний зв'язок — це справді служби особливої державної ваги. Дуже дорого може обійтися розкриття шифру. Водночас і для заміни їх необхідні великі витрати. Але мова йде про державну таємницю. Тому відповідними будуть і контроль за цією службою, і допуск людей до цієї роботи.

— Раніше було зрозуміло, що розвідники, скажімо, засилалися за межі СРСР. Тепер Україна — незалежна держава. Чи означає це, що наші розвідники працюватимуть в інших республіках?

— Це питання дуже делікатне. Але я думаю, що ми працюватимемо на засадах діяльності розвідувальних служб, вироблених світовою практикою.

— У КДБ існувала функція терору. Чи буде вона присутня у Службі національної безпеки України?

— СНБУ відрізняється від КДБ, зокрема й тим, що це не караюча служба. І функції терору не буде.

— Чи передбачається утримання в СНБУ секретних працівників?

— Так, але їх діяльність грунтуватиметься на законі, а не на відомчих актах, як було раніше. До того ж, в установах знатимуть, що є представник Служби.

— Тобто, якщо хтось такий буде у нас в редакції, ми знатимемо, хто це?

— В редакції «сексотів» не буде, бо там немає державних таємниць. А мова йде про працівників Служби національної безпеки, які мають запобігти розголошенню таємної інформації оборонного комплексу, наукових закладів.

— Але, знаєте, часто за політичні анекдоти люди страждали, з ними принаймні вели бесіди в КДБ...

— Таке було. Але тепер те, що публікується, виголошується з естради, не відрізняється від тих же політичних анекдотів. І ніхто нікого не переслідує.

— Втім, мабуть, дехто й нині ще відбуває покарання за інакомислення...

— Якщо є такі люди, вони можуть у касаційному порядку звернутися аж до пленуму Верховного Суду.

— Як ви гадаєте, чи буде й надалі відомство В. Бакатіна одержувати інформацію про роботу Служби національної безпеки, як про КДБ?

— Звичайно, ні, адже СНБУ повністю самостійна організація. А В. Бакатін до того ж людина демократичних поглядів. Ніяких звітів, донесень, інформацій йому не подається. Хоча по-старому шифровки від нього до нас йдуть.

— А от, приміром, у голови Служби національної безпеки буде спецзв'язок з В. Бакатіним?

— Так, він і сьогодні є. Але це не свідчить про диктат чи якусь підпорядкованість. Відносини на тих рівнях мають бути партнерськими.

— Василю Васильовичу, як, скажімо, вирішуватиметься питання з архівами КДБ? Вони ж були централізовані.

— Президія Верховної Ради прийняла рішення про передачу всіх архівів Головному архівному управлінню України. Доручено відпрацювати механізм передачі і розсекречення певної частини архівів. Дехто нині наполягає на опублікуванні списків агентури. Такий необачний крок у деяких колишніх соціалістичних країнах призвів до трагедій. Є факти самогубств, полювання на цих агентів, їх сім'ї... Ми не можемо допустити такого у нас. На одному із засідань Комісії розглянемо це питання детальніше.

— До 1 листопада Кабінет міністрів має підготувати пропозиції щодо фінансування, а відповідні комісії — щодо соціального і правового захисту працівників СНБУ. Скільки ж коштів спрямовується на її організацію? Що конкретно мається на увазі під соціальним і правовим захистом порівняно, скажімо, з військовослужбовцями? Адже на працівників СНБУ поширюється положення про проходження військової служби у Збройних Силах?

— Так, але служба ця все ж таки специфічна. І держава має це компенсувати, хоча поки що я не можу назвати бюджет СНБУ, поскільки вона тільки створюється. У законодавстві має бути закріплено певні соціальні гарантії для працівників Служби. За незаконні дії проти них слід передбачити відповідальність. Це теж світова практика. Треба враховувати й те, що крім військовослужбовців у СНБУ буде чимало інженерно - технічних працівників. Ми маємо подбати і про їхню безпеку, про їхні соціальні гарантії.

— Чи компенсується це якоюсь мірою заробітною платою?

— Судіть самі. Майор чергової частини Комітету, який має 25 років вислуги, одержує 700 карбованців, капітан служби урядового зв'язку — 600, цивільний технік цієї ж служби — 340.

— Не багато. Якщо враховувати специфіку роботи в площині бізнесу. Мабуть, у Службі національної безпеки це буде враховано і зарплата буде більшою?

— Слід пам'ятати, що гроші витрачаються з бюджету. А він дуже скромний.

— Василю Васильовичу, а як скоро можна буде побачити працівників Служби національної безпеки в новій формі?

— Вона, звичайно, буде. Але до цього нам ще далеко. Не все зразу.

— Що ж, залишається сподіватися, що зміниться не тільки вивіска. В усякому разі ви розповіли читачам про такий намір.

Бесіду вела Світлана ПИСАРЕНКО.

Вибори Президента

ХТО ПОСТУПИТЬСЯ?

Сучасні політичні партії самі по собі є незначними і за кількістю, і за сферою впливу, тому найбільшою політичною силою на даний момент може бути тільки коаліція. У зв'язку з цим вважаємо доцільним висунення претендента на кандидата у президенти України в одній особі від коаліції партій і всіх демократичних сил України. Агітація за кількох кандидатів у президенти може розпорошити демократичні сили, стати причиною міжпартійної боротьби, в результаті чого скористається третій.

Така єдність демократичних сил допоможе зосередити пропагандистську й агітаційну роботу за незалежну Україну до проведення референдуму, особливо на Сході і Півдні України, що є, може, більш важливою акцією, ніж саме обрання Президента України. Уявімо собі, чого буде вартий сам Президент, коли незалежність України не підтвердиться виборами?

Отож, пропонуємо Національній Раді Демократичної партії України поставити загальнонародні інтереси вище партійних і звернутися з такою пропозицією до всіх інших партій, щоб негайно почались переговори щодо визначення однієї кандидатури на пост Президента України від усього демократичного блоку.

За дорученням Збаразької районної організації Демократичної партії України Ігор РАВЛІВ, голова Ради.

ЗВЕРНЕННЯ

УЧАСНИКІВ РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «БІБЛІОТЕКА. ІНФОРМАЦІЯ. НАУКА» ДО НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ, УРЯДУ УКРАЇНИ, ВСІЄЇ КУЛЬТУРНОЇ ГРОМАДСЬКОСТІ

В архівах, бібліотеках, музеях України зберігається безліч унікальних документів, у яких зафіксоване життя і духовний розвиток народу упродовж століть. Книги, рукописи, кінофотодокументи мають виняткову історичну, наукову, художню цінність. Вони зберігають духовну спадщину українського народу і є документальною пам'яттю всіх народів України.

Але сьогодні культурна спадщина українського народу, його документальна пам'ять під загрозою. Ми повинні усвідомити можливість знищення вже до кінця нинішнього століття нашої культурної спадщини, значна частина якої сьогодні зберігається в бібліотеках, архівах та музеях країни.

Величезна кількість книжок, журналів і газет, з яких складаються зібрання всіх бібліотек, перебувають під загрозою фізичного саморуйнування. Майже 50 відсотків фондів бібліотек потребують консервації та реставрації. Перед найбільшою загрозою — фонди бібліотек та архівів України, бо майже всі книжки, журнали і газети, пов'язані з історією та культурою України, надруковані на кислотному папері дуже низької якості, потребують сьогодні для подальшого зберігання спеціальної обробки, а отже — негайного впровадження нових технологій консервації і реставрації.

Бібліотечним фондам загрожують погані умови зберігання, вандалізм і крадіжки, пожежі і повені.

Сьогодні в нашій культурі ми не маємо елементарного, що характеризувало б Україну як незалежну цивілізовану державу. І головне — у нас немає національної бібліотеки, не створені сучасні автоматизовані інформаційно - бібліотечні системи. Ми не маємо, навіть, реферативного журналу наших вчених.

Україна, мабуть єдина серед цивілізованих країн, яка не має своєї національної бібліографії, під загрозою знаходиться випуск літописів українського друку. Єдиний в світі парламент — Український — не має комісії з питань інформаційно-бібліотечної справи, парламентської бібліотеки, власних інформаційних структур. Уряд республіки не має міністра інформатики.

Справжньою причиною всіх бід у збереженні документальної пам'яті України є зневажливе ставлення до історії і духовних запитів свого народу.

Незважаючи на зміну політичної ситуації в республіці, прихід до влади нових політичних структур, заборону КПУ, зверхнє ставлення до духовної спадщини і планомірне знищення її документальної пам'яті продовжується.

Зрозумійте, шановні депутати та члени уряду, що управляти державою з закритими очима, без інформації, без знання стану справ не можна! Перехід до сучасного інформаційного суспільства — єдиний шлях виведення України з кризової ситуації.

Подумайте, що ми залишимо нашим дітям і онукам з нашої документальної пам'яті, якщо сьогодні не почнемо працювати над створенням інформаційної інфраструктури незалежної України.

м. Київ.
10 жовтня 1991 р.

Телеграфним рядком з Одеси

ВІЛЬНЕ МІСТО ЧОРНОМОРСЬК

Відбулася установча конференція нового громадянського руху — «Одеса». У своєму зверненні до земляків її учасники заявили, що виступатимуть за федеративну побудову України, оскільки це дасть змогу місцевому самоврядуванню краще розв'язувати економічні, соціальні і духовні проблеми розвитку рідного міста.

МЕДАЛЬ ЗА НЕПОТРІБ

Чверть віку тому одеський завод «Автогенмаш» зняв з виробництва газорізальну машину як неперспективну. А новостворена фірма «Факел» «підібрала» викинуте, дещо удосконалила і одержала за виріб на міжнародній виставці у Пловдиві... золоту медаль. Попит, і чималий, на машину є і у нас, і за кордоном.

ВИДРУКУВАЛИ КОРАН

Московське благочинне товариство «Світ і людина» зробило Одеській книжковій фабриці замовлення — видрукувати Коран арабською мовою. Перша партія священної книги — 50 тисяч примірників — уже відправлена до Узбекистану та Дагестану.

ЦІНА ПАРТКВИТКА

Одесою нишпорять спритні молодики, скуповуючи по 20 чи 40 карбованців — залежно від стажу — партквитки. Подейкують, що червоні книжечки згодом спливають за кордон — уже за долари.

КАРМЕЛЮКОВА КРИНИЦЯ

Активісти товариства мисливців та рибалок зі смаком облаштували стародавню криницю в урочищі Лабушному Балтського району. Кажуть, що викопав її сам Устим Кармелюк.

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України».

Що болить народові?

Передплата-92

Надія Кравчук, заступник Голови Гніванського міськвиконкому Тиврівського району:

— Серед російськомовних періодичних видань на перше місце ставлю «Аргументы и факты». Серед тих, які виходять рідною мовою, безперечно, «Голос України». Газета ця завоювала симпатію у людей різних уподобань, з кожного номера стає все цікавішою. Особливо її люблять читати працівники виконкомів. Але з розмов знаю таке: усі вони хотіли б, щоб той або інший документ, прийнятий Верховною Радою, знайшов потім на сторінках газети своє ширше трактування, роз'яснення з боку юристів.

Як мені здається, не завжди виправданий тон парламентських кореспондентів. Що робиться на сесії, ми прекрасно бачимо з телевізійних транслювань, але навіщо всі оті суперечки, так би мовити мікрофонні конфлікти виносити на сторінки газети?

Володимир Сич, голова виконкому Лука-Мелешківської сільської Ради Вінницького району:

— Мало пишеться про роботу сільських і селищних Рад. Прийняті парламентом закони практично не обговорюються. Чому обминається проблема дачників? Тут стільки конфліктів накопичується: міські забирають землю у селян, причому нерідко силовим тиском згори, а для села, в якому поселилися, пальцем об палець не вдарять.

Великі матеріали, звичайно, не завжди виправдані, але, наприклад, розповіді про економічну історію України від часів Хмельниччини по сьогодні, про дипломатичну історію України 20—40-х років, зрештою портрети українських гетьманів від Богдана Хмельницького до Скоропадського виправдали б себе і великими полотнами на шпальтах парламентської газети. Гадаю також, що безпідставно зникла (або принаймні рідко з'являється) рубрика «Характерники». Більше пишіть на теми спорту, зокрема — про проблеми українського футболу, це завжди приваблює читачів.

Леонід Маковей, агроном, житель міста Бар:

— Раніше окрасою газети була перша сторінка, це коли подавали крупним планом знімки. То було, так би мовити, обличчя газети. Зараз цього нема і, здається, «Голос України» щось втратив. Мало подається знімків з глибинки, на сільську тематику.

Подобається в газеті неупередженість, толерантність, об'єктивний виклад того чи іншого фактажу. Більше, здається, треба писати про долі житейські, про захист прав так званої простої людини.

Анатолій Гулий, токар, житель села Лука-Мелешківська Вінницького району:

— На мою думку, дуже інтелектуальний гумор у «Курені», бракує йому простонароддя. Невиправдано зникла рубрика «Хто є хто». Зараз більше треба писати про наближення референдуму і зокрема про тих людей (особливо із числа номенклатурних, які просто причаїлися), що заважають рухатися Україні до незалежності, утверджувати свій суверенітет.

Валерій ЛАЗАРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Вінницька область.

Реалії

А ВИКОНКОМ ЗАЧИНЕНИЙ

Кілька днів минулого тижня кабінети Кам'янець-Подільського міськвиконкому були зачинені. Відповідав телефон тільки приймальні голови міськради. Така ситуація пояснюється тим, що на сесії Ради виконком у повному складі послали у відставку. Пристрасті розпалилися через те, що міськвиконком не виконав рішення попередньої сесії Ради про демонтаж пам'ятника Леніну. А це й не просто було зробити, бо погляди кам'янчан розподілилися. Одні стали стіною на захист пам'ятника, інші — наполягали на знесенні його. Навіть найняті кранівники з Тернопільської області у цій непростій ситуації відмовилися знімати пам'ятник з постамента. Ситуація ще не врегульована. Сесія Ради формує новий склад виконкому.

Михайло ВАСИЛАШКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Хмельницька область.

Оказії

РОЗУМ, ЧЕСТЬ І БЮСТ

Частина депутатів Маньківської райради, прибувши на чергову сесію, не побачили у Будинку культури, де сесія мала проходити, звичних лозунгів зі словами про розум, честь і совість епохи, і зажадали, щоб до залу внесли бюст Леніна. Але бюста десь не було. З'явилася чутка, що доклали рук зловмисники, справа набирала скандального відтінку, аж поки не з'ясувалося, що бюст послано на реставрацію. Це дещо вгамувало пристрасті. Але коли інша група депутатів запропонувала підняти над райвиконкомом синьо-жовтого прапора, знов почалися дебати. Питання відкладено до прийняття Конституції України.

Федір БІЛЕЦЬКИЙ.
Черкаська область.

Ракурс

НЕ БІЛЬШЕ, НЕ МЕНШЕ

Близько 200 колишніх партійних функціонерів — працівників райкомів, міськкому, обкому подалися в центр зайнятості Донецька. Протягом двох місяців вони отримуватимуть тут грошову допомогу у розмірі своїх партійних окладів.

Цікаво, що більшість обкомівських безпартійних, заповнюючи в центрі зайнятості належні документи, виявили бажання працювати директорами шахт, спільних підприємств, головними інженерами заводів.

Юрій ДОЦЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Донецьк.

У партіях і рухах

КОМУНІСТИ ЗНИКАЮТЬ У ЖОВТНІ

12 жовтня у Луганську створено СПТУ. Не професійно-технічне училище, а Соціалістична партія трудящих України. Головою партії поки що районного масштабу обрано колишнього другого секретаря Луганського міськкому КПУ Євгена Свиридова, співголовою — Валентина Дзоня, колишнього першого секретаря Сіверодонецького міськкому КПУ.

Перед делегатами установчої конференції (більшість з них — пенсіонери) з програмною доповіддю виступив В. Дзонь. Він засудив незаконну, на його думку, заборону компартії, висловився проти незалежності України, закликав терміново зміцнити виробничу дисципліну, прийняти план економічного та соціального розвитку і не допустити передачі власності союзних міністерств республіці і місцевим властям.

Інформаційна агенція «Схід».

Знак біди

Холера зайшла з тилу

На Херсонщині зареєстровано перший випадок захворювання на холеру. Ця підступна хвороба з'явилася там, де її найменше чекали — у глибинному Нижньосірогозькому районі. Жертва — чотирирічна дитина з села Верхні Сірогози. Як повідомили в санепідслужбі, інфекція очікувалася з боку сусідів, миколаївців, де вона «прописалася» вже понад місяць тому: адже відомо, що ця холера найкраще почуває себе у воді. Атака Херсонщини почалася з безводної глибинки...

Василь НИЩЕНКО.
Херсонська область.

ЗА ЩО ВОЮЮТЬ МИРОТВОРЦІ

Постфактум

У Донецьку відбулась семінар-нарада миротворців України. З повідомленнями про основні напрямки діяльності Української ради миру та Фонду миру виступили Б. Зрезарцев та А. Кордонець. Наголошувалося, що за нинішніх умов необхідно максимум уваги приділяти зміцненню миру й злагоди на Україні, усувати соціальні, міжнаціональні та міжконфесійні проблеми й конфлікти. Так, лише у цьому році Фонд виділив на потреби соціальної служби та служби милосердя 14 мільйонів карбованців, з них 5 мільйонів — для сестер милосердя, котрі опікуються самотніми непрацездатними людьми, інвалідами й учасниками війни. Значні суми використано на оздоровлення дітей, особливо з районів, що постраждали від аварії на ЧАЕС. Лише відпочинок 250 дітей Київщини у Голландії обійшовся тамтешньому комітетові за європейську безпеку і співробітництво та іншим громадським організаціям у 750 тисяч гульденів.

Про діяльність миротворців Донеччини розповіла С. Некрасова. У цьому регіоні пішли шляхом створення Координаційної ради громадських миротворчих фондів, що дає можливість залучати до справи максимум представників громадськості.

У виступах висловлено тривогу: працювати стало важче, добровільні надходження, в областях зменшились у п'ять—сім разів. Є нагальна потреба широко розгортати комерційну діяльність. Успіхом в організації такої справи може пишатися Миколаївське відділення УФМ — тут від комерційної діяльності щороку отримують до 100 тисяч карбованців.

Іван ПАСЕМКО.

ЛЮБОВ ВІДК...

(БРАТЕРСЬКЕ ПОСЛА... ПРЕЗ...

Любі Побратими й Посестри!

Україна на драматичному перехресті шляхів. Пошуки напрямку, гідного наших героїчних козацьких предків, прийнятного і радісного для всіх етносів, які населяють легендарну землю Святослава, Димитра Вишневецького, Сковороди, Тараса, Каменяра, Лесі, **вимагають монолітного об'єднання** всіх творчих сил Матері-Нації. Стратегія Відродження України має бути зосереджена в мінімальній кількості програм кандидатів у Президенти Республіки. З огляду на вищесказане, Українська Духовна Республіка припиняє свою участь у передвиборчій кампанії.

...народові?

...а-92

...і парламентом ...чно не обго... ...ому обминає... ...дачників? Тут ...ктів накопи... забирають ...причому не... ...тиском зго... ...в якому посе... ...ем палець ...

...ріали, звичай... ...виправдані, ...ад, розповіді ...історію Ук... ...Хмельниччи... ...про диплома... ...України 20— ...ешітою порт... ...гетьманів ...Хмельницького ...ського виправ... ...великими по... ...льтатах пар... ...газеті. Гадаю ...ідставно зник... ...наймні рідко ...рубрика «Ха... ...Більше пи... ...спорту, зокре... ...роблеми укра... ...болу, це завж... ...читачів. ...овей, агроном, ...Бар: ...окрасою газе...

ти була перша сторінка, це коли подавали крупним планом знімки. То було, так би мовити, обличчя газети. Зараз цього нема і, здається, «Голос України» щось втратив. Мало подається знімків з глибинки, на сільську тематику.

Подобається в газеті неупередженість, толерантність, об'єктивний виклад того чи іншого фактажу. Більше, здається, треба писати про долі житейські, про захист прав так званої простої людини.

Анатолій Гулий, токар, житель села Лука-Мелешківська Вінницького району:

— На мою думку, дуже інтелектуальний гумор у «Курені», бракує йому простонароддя. Невиправдано зникла рубрика «Хто є хто». Зараз більше треба писати про наближення референдуму і зокрема про тих людей (особливо із числа номенклатурних, які просто причаїлися), що заважають рухатися Україні до незалежності, утверджувати свій суверенітет.

Валерій ЛАЗАРЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».
Вінницька область.

Реалії

А ВИКОНКОМ ЗАЧИНЕНИЙ

Кілька днів минулого тижня кабінети Кам'янець-Подільського міськвиконкому були зачинені. Відповідав телефон тільки приймальні голови міськради. Така ситуація пояснюється тим, що на сесії Ради виконком у повному складі подався у відставку. Пристрасті розпалилися через те, що міськвиконком не виконав рішення попередньої сесії Ради про демонтаж пам'ятника Леніну. А це й не просто було зробити, бо погляди кам'янчан розподілилися. Одні стали стіною на захист пам'ятника, інші — наполягали на знесенні його. Навіть найняті кранівники з Тернопільської області у цій непростій ситуації відмовилися знімати пам'ятник з постамента. Ситуація ще не врегульована. Сесія Ради формує новий склад виконкому.

Михайло ВАСИЛАШКО, власний кореспондент «Голосу України».
Хмельницька область.

Буває

МІСЬККОМ У ПІДПІЛЛЯ НЕ ЙДЕ...

Не дуже повірилося читачеві, який зателефонував до редакції «Громади» й повідомив, що в приміщенні колишнього Чернігівського міськкому КПУ продовжують працювати колишні партапаратники. Більше того, мовляв, збирають на партію якісь гроші. Вирішив перевірити його сигнал.

Заходжу до колишнього міськкому. Тихенько прочиняю двері до якогось кабінету. За столом сидить поважний чоловік, весь обкладений теками. Запитую:

— А що тут тепер?

— ...шній міс...м партії.

— Та він опечатаний і закритий.

— Спочатку треба попрацювати, а потім закрити.

Іду далі. Чую — за дверима голоси. Заходжу. Людей повно. На столах — папери, облікові картки. І скринька для пожертвувань на партію, здається, комуністів-трудящих.

Попросив дозволу сфотографувати скриньку. Що тут почалося! Якась жіночка з криком схопила і сховала її від об'єктива.

— Я — завідуюча сектором обліку, — розкричалася ще дужче. — Ви не маєте права сюди заходити!

І кинулася викликати міліцію. Я сам підійшов до чергового міліціонера, який, загадково посміхнувшись, нічого мені не міг пояснити...

Віталій МОСКАЛЕНКО, редактор газети «Громада».
Чернігів.

Зверніть увагу!

СЛОВНИК ДЛЯ БІЗНЕСМЕНА

Далекоглядні бізнесмени беруться нині за вивчення української мови.

Т...а, в розпорядж...ні ділов...людей майже н... українських розмовників, словників, практичних посібників. Цю нішу з успіхом заповнюють московські та коопе... вида... наші ж рідн...овертають... з натугою.

Спілка письменників України в порядку практичної реалізації Закону про мови в Українській РСР та з метою подання практичної допомоги діловим людям разом з провідними вченими-мовознавцями О. Тараненком та В. Брициним підготували й передали до видавництва «Радянський письменник» **«РУССКО-УКРАИНСКИЙ СЛОВАРЬ ДЛЯ ДЕЛОВЫХ ЛЮДЕЙ».**

Це має бути неоціненний практ...чний посібник...я ділов...людей та мас...о користування — для працівників сфери управління, підприємців, кооператорів, фінансистів, економістів, юристів як державної економічної, так і комерційної та приватнопідприємницької діяльності.

Це перше в лексикографічній практиці подібне видання — джерело інформації для ділових людей. У ньому подані слова й вислови, необхідні при ділових контактах, веденні ділової документації, листування тощо. Словник допоможе тим, хто взявся за вивчення української мови, дасть мінімум знань для ведення ділових переговорів, допоможе грамотно скласти різноманітну ділову документацію — господарські угоди, листи-прохання, заяви, протоколи, рішення, угоди і т. і. Орієнтовна ціна словника — 10—12 крб.

Спілка письменників України та видавництво хотіли б знати, яка реальна потреба в подібному виданні. Ось чому зацікавлені особи й підприємства чи установи запрошуються видавництвом подати колективні заявки на словник до письменницької **книгарні «Сяйво» (252004, Київ, вул. Червоноармійська, 6)** або **безпосередньо до видавництва (252054, Київ, вул. Чкалова, 52).**

Леонід КОРІНЬ.

Осінь. Акто...

Навко... новини...

Працюва... го театру ... хали акто... атру імен... Людмила ... Ісаєв. На... ще гратил... тавах до ... чином, по... раїнських ... подалися ... за Укра... О. Борисо... той же Р. ...

На фото... Л. Погоре... та О. Іс... без каме...

П...

«ЖИВЕМО НЕ ГІРШЕ ЗА ГО...

Такими словами закінчується лист одинадцяти дівчаток-гречанок з Маріуполя, відправлений з Кіпру до рідно... го міс... ного в... писали ... боту ... сійськ...

Оказії

РОЗУМ, ЧЕСТЬ І БЮСТ

Частина депутатів Маньківської райради, прибувши на чергову сесію, не побачили у Будинку культури, де сесія мала проходити, звичних лозунгів зі словами про розум, честь і совість епохи, і зажадали, щоб до залу внесли бюст Леніна. Але бюста десь не було. З'явилася чутка, що доклали рук зловмисники, справа набирала скандального відтінку, аж поки не з'ясувалося, що бюст послано на реставрацію. Це дещо вгамувало пристрасті. Але коли інша група депутатів запропонувала підняти над райвиконкомом синьо-жовтого прапора, знов почалися дебати. Питання відкладено до прийняття Конституції України.

Федір БІЛЕЦЬКИЙ.

Черкаська область.

Ракурс

НЕ БІЛЬШЕ, НЕ МЕНШЕ

Близько 200 колишніх партійних функціонерів — працівників райкомів, міськкому, обкому подалися в центр зайнятості Донецька. Протягом двох місяців вони отримуватимуть тут грошову допомогу у розмірі своїх партійних окладів.

Цікаво, що більшість обкомівських безпартійних, заповнюючи в центрі зайнятості належні документи, виявили бажання працювати директорами шахт, спільних підприємств, головними інженерами заводів.

Юрій ДОЦЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».
Донецьк.

Наш...

БІЛЯ НЕБ...

Примхливий вітер залізниць заніс наш рефрижератор до північних схилів Заїлійського Алатау, що піднісся на 600—1200 метрів вище рівня моря.

На початку 1853 року загін російського майора Перемишельського потрапив у мальовниче передгір'я «Небесних гір» й обрав для майбутнього форпосту долину, де річка Мала Алматинка стрімко вривалася на степовий простір. Укріплення за річкою в урочищі Алмати з 1854 року почало називатися Вірне. Згодом на місці фортеці виникло містечко Алма-Ата. У 1929 році сюди, з Кзил-Орди, переїхала столиця Казахстану. З тих часів місто розрослося, й тепер тут проживає 1200 тисяч чоловік. Алма-Ата, в перекладі з казахської, означає «Батько яблук».

Знаменитий алматинський апорт — червонобокі, смачні запашні яблука, справді відомі на весь світ. Але коштують тут, як ананаси колись.

Живуть же алматинці, як і всі тепер... ні плану... нів, щопр... ни для ... Взагалі ж... нистий ... з сотні ... раїнці по... четверте ... позиції... Та ці дані... останнім ... виїхало ... батьківщи... «Казахи й ... же «ніздр... тому пре... захстану ... політичну ...

Націона... до росіян... мічав. Хіба... про зітхн... час святку... жіння ура... сійській д... воду Н. ... звернувся... зиденти, ... лися й не... шили до ...

x і рухах

...ОВТНІ

...Дзоня, ко... ...шого секретаря ...ого міськкому

...атами установ... ...і (більшість з ...нери) з про... ...ідую виступив ...засудив неза...

конну, на його думку, заборону компартії, висловився проти незалежності України, закликав терміново змінити виробничу дисципліну, прийняти план економічного та соціального розвитку і не допустити передачі власності союзних міністерств республіці і місцевим властям.

Інформаційна агенція «Схід».

...ТЬ МИРОТВОРЦІ

...ум

...людьми, інва... ...сниками війни. ...икористано на ... дітей, особливо ...остраждали від ... Лише відпочи... ...Київщини у Гол... ...са тамтешньому ...европейську без... ...ніцтво та ін... ...и організаціям ...дених.

...сть миротворців ...овила С. Не... ...ому регіоні пі... ...орення Коорд... ...громадських

миротворчих фондів, що дає можливість залучати до справи максимум представників громадськості.

У виступах висловлено тривогу: працювати стало важче, добровільні надходження, в областях зменшились у п'ять—сім разів. Є нагальна потреба широко розгортати комерційну діяльність. Успіхом в організації такої справи може пишатися Миколаївське відділення УФМ — тут від комерційної діяльності щороку отримують до 100 тисяч карбованців.

Іван ПАСЕМКО.

Непоганий почин!

ЛЮБОВ ВІДКРИВАЄ ВСІ БРАМИ...

(БРАТЕРСЬКЕ ПОСЛАННЯ ВИБОРЦЯМ МАЙБУТНЬОГО ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ)

Любі Побратими й Посестри!

Україна на драматичному перехресті шляхів. Пошуки напрямку, гідного наших героїчних козацьких предків, прийнятного і радісного для всіх етносів, які населяють легендарну землю Святослава, Димитра Вишневецького, Сковороди, Тараса, Каменяра, Лесі, **вимагають монолітного об'єднання** всіх творчих сил Матері-Нації. Стратегія Відродження України має бути зосереджена в мінімальній кількості програм кандидатів у Президенти Республіки. З огляду на вищесказане, Українська Духовна Республіка припиняє свою участь у передвиборчій кампанії.

Я щиро вдячний всім Друзям і Соратникам, котрі брали участь у зборі підписів на мою користь, не зважаючи на атаки і напади супротивних сил. Вважаю, що передвиборчі конфлікти яскраво вирізьбили світлотіні складної історичної ситуації, з якої непросто знайти вихід.

Стратегія Буття України XXI віку вимагає від грядущого Президента та його наступників космічної відповідальності, небуденної мудрості, віри у Покровительство Вищих Сил і найголовнішої якості — ЛЮБОВІ ДО ЛЮДИНИ, цієї розгубленої небесної Сироти.

Перед Україною відкрилися Зоряні Стежки перемог і звершень, проте лише за умови Нерушимої Єдності. Любов відкриє всі Брами!

Прошу моїх прихильників підтримати кандидата, програма якого найповніше відобразить Волю Божої Матері і Учителя Нового Завіту.

Українська Духовна Республіка всі свої можливості покладе на олтар Відродження Матері-України. Майбутній Президент може бути певний у нашій підтримці.

Олесь БЕРДНИК, Провідник Української Духовної Республіки.

Кримінальна арифме...

КУЛЕМЕТИ ПОВ...

На станції Козятин затримано мешканку Вінницької області Захарченко, яка хотіла вивезти до Польщі промислові товари на суму тисячу карбованців. На станції Дарниця у начальника поїзда Київ — Тбілісі Кокалашвілі та провідника Оганцової вилучено цукру та масла на суму 400 карбованців. Міліція Південної залізниці вилучила у від'їжджаючих солодощів, масла, горілки й тютюну на 3 тисячі карбованців.

На колгоспному ринку в Ковелі затримано Сироту з Орла, котрий привіз сюди продавати польським громадянам 24-настинних годинників. Там же торгував горілкою черкащанин Кривов'яз, у якого вилучено 37 пляшок.

10 вересня на залізниці під Ново-Боровою знайдено мертвим громадянина Г. Федорова з Псковської області. Міліція встановила, що його, після спільної пиятики, викинули з поїзда провідники Санжу, Боря та Кожакору, усі троє — громадян... мано.

3 жовт... мертвим ... того напе... сливськ... чоловіко... Шелестов...

5 жовт... одній з в... влено кр... леметів. ... робітника... збагачува... лємети з...

7 жовт... ні на тер... воноармі... ва рядов... у вартов... тронами, ... міщенні ... ронами, ... легкової ... Рівненськ... тримала ... нівського... опору не...

ГОЛОС України

Буває

…ОМ У ПІДПІЛЛЯ НЕ ЙДЕ...

…вірилося чи-
…зателефонував
…«Громади» й
… в приміщенні
… Чернігівського
…У продовжують
…ишні партапа-
…ше того, мов-
…на партію якісь
…в перевірити

… колишнього
…хенько прочи-
… якогось кабі-
…ом сидить по-
…к, весь обкла-
… Запитую:
…т тепер?
…й міс… …м пар-
…ечатаний і за-
…у треба попра-
…м закрити.

Иду далі. Чую — за дверима голоси. Заходжу. Людей повно. На столах — папери, облікові картки. І скринька для пожертвувань на партію, здається, комуністів-трудящих.

Попросив дозволу сфотографувати скриньку. Що тут почалося! Якась жіночка з криком схопила і сховала її від об'єктива.

— Я — завідуюча сектором обліку, — розкричалася ще дужче. — Ви не маєте права сюди заходити!

І кинулася викликати міліцію. Я сам підійшов до чергового міліціонера, який, загадково посміхнувшись, нічого мені не міг пояснити...

Віталій МОСКАЛЕНКО, редактор газети «Громада».
Чернігів.

Зверніть увагу!

…ВНИК ДЛЯ БІЗНЕСМЕНА

…і бізнесмени
…і за вивчення
…ви.
…порядж… …ці ді-
…айже н… ук-
…мовників, слов-
…чних посібни-
… з успіхом за-
…осковські та
…вида наші
…ають… з нату-
…ьменників Ук-
…ку практичної
…кону про мови
… РСР та з ме-
… практичної до-
…м людям ра-
…ими вченими-
… О. Таранен-
…ициним підго-
…едали до ви-
…дянський пись-
…УССКО-УКРА-
…ЛОВАРЬ ДЛЯ
…ЮДЕЙ».
…и неоціненний
…осібник… ді-
…а мас… …о ко-
… для працівни-
…авління, під-
…ператорів, фі-
…номістів, юрис-
…ної економіч-
…омерційної та
…емницької ді-

Це перше в лексикографічній практиці подібне видання — джерело інформації для ділових людей. У ньому подані слова й вислови, необхідні при ділових контактах, веденні ділової документації, листування тощо. Словник допоможе тим, хто взявся за вивчення української мови, дасть мінімум знань для ведення ділових переговорів, допоможе грамотно скласти різноманітну ділову документацію — господарські угоди, листи-прохання, заяви, протоколи, рішення, угоди і т. і. Орієнтовна ціна словника — 10—12 крб.

Спілка письменників України та видавництво хотіли б знати, яка реальна потреба в подібному виданні. Ось чому зацікавлені особи й підприємства чи установи запрошуються видавництвом подати колективні заявки на словник до письменницької **книгарні «Сяйво» (252004, Київ, вул. Червоноармійська, 6) або безпосередньо до видавництва (252054, Київ, вул. Чкалова, 52).**

Леонід КОРІНЬ.

…ий почин!

…ВАЄ ВСІ БРАМИ...

…ВИБОРЦЯМ МАЙБУТНЬОГО …А УКРАЇНИ)

…чний всім Дру-
…кам, котрі бра-
…борі підписів
…ть, не зважаю-
… напади супро-
… Вважаю, що
… конфлікти яск-
…или світлотіні
…ричної ситуа-
… просто знайти
…Буття України
…агає від гря-
…дента та Його
…космічної від-
… небуденної
…і у Покрови-
…их Сил і най-
…якості — ЛЮ-
…ЮДИНИ, цієї
… небесної Си-

Перед Україною відкрилися Зоряні Стежки перемог і звершень, проте лише за умови Нерушимої Єдності. Любов відкриє всі Брами!

Прошу моїх прихильників підтримати кандидата, програма якого найповніше відобразить Волю Божої Матері і Учителя Нового Завіту.

Українська Духовна Республіка всі свої можливості покладе на олтар Відродження Матері-України. Майбутній Президент може бути певний у нашій підтримці.

Олесь БЕРДНИК, Провідник Української Духовної Республіки.

Осінь. Актори відлітають

Навколомистецькі новини

Працювати до Московського театру Романа Віктюка поїхали актори Київського театру імені Лесі Українки — Людмила Погорєлова та Олег Ісаєв. На рідній сцені обоє ще гратимуть у деяких виставах до нового року. Таким чином, поповнено список українських митців сцени, що подалися здобувати славу поза Україною,— К. Лавров, О. Борисов, О. Петренко, та й той же Р. Віктюк.

На фото Михайла САЧКА: Л. Погорєлова у виставі «Сава» та О. Ісаєв у виставі «Дама без камелій».

Подробиці

«ЖИВЕМО НЕ ГІРШЕ ЗА ГОРБАЧОВУ»

Такими словами закінчується лист одинадцяти дівчаток-гречанок з Маріуполя, відправлений з Кіпру до рідного міста. Після конкурсного відбору вони підписали контракт на роботу швачками у нікосійській фірмі «Сінек», яка спеціалізується на поставках одягу у країни Західної Європи.

Навіть поперва фірма платить дівчатам по 800 доларів на місяць.

УЦАІ.

Наші мандрівки

БІЛЯ НЕБЕСНИХ ГІР

Примхливий вітер залізниць заніс наш рефрижератор до північних схилів Заілійського Алатау, що піднісся на 600—1200 метрів вище рівня моря.

На початку 1853 року загін російського майора Перемишельського потрапив у мальовниче передгір'я «Небесних гір» й обрав для майбутнього форпосту долину, де річка Мала Алмаатинка стрімко виривалася на степовий простір. Укріплення за річкою в урочищі Алмаати з 1854 року почало називатися Вірне. Згодом на місці фортеці виникло містечко Алма-Ата. У 1929 році сюди, з Кзил-Орди, переїхала столиця Казахстану. З тих часів місто розрослося, й тепер тут проживає 1200 тисяч чоловік. Алма-Ата, в перекладі з казахської, означає «Батько яблук».

Знаменитий алмаатинський аппорт — червонобокі, смачні запашні яблука, справді відомі на весь світ. Але коштують тут, як ананаси колись.

Живуть же алмаатинці, як і всі тепер. Ось і в Казахстані планується введення купонів, щоправда, призначені вони для приватизації житла. Взагалі ж республіка, як вогнистий коктейль, змішаний з сотні національностей. Українці посідають тут почесне четверте місце, німці — на третій позиції: 956235 чоловік. Та ці дані, мабуть, не точні, бо останнім часом багато готів виїхало на свою прадавню батьківщину — до Німеччини. Казахи й росіяни йдуть майже «ніздря в ніздрю». Чи не тому президенти Росії й Казахстану мають таку щільну політичну орієнтацію?

Національної ворожнечі щодо росіян в Алма-Аті я не помічав. Хіба що долинули чутки про зіткнення в Уральську під час святкування 400-річчя служіння уральських козаків російській державі. З цього приводу Н. Назарбаєв офіційно звернувся до Б. Єльцина. Президенти, здається, порозумілися й невдовзі разом вирушили до Карабаху в ролі миротворців. Авторитет Президента Казахстану досить високий у республіці. Про це я чув від людей різних національностей.

«Хлібна проблема» існує і в Казахстані. Тут була сильна засуха. У деяких господарствах мудрі керівники сидять на своїй пшениці й не поспішають з нею розлучатися. Тож і проблема з борошном, крупами.

Горілка, як і скрізь, у дефіциті, продається на талони по 25 карбованців пляшка. А тим часом парламент сусіднього Киргизстану на повному серйозі обговорює закон про дозвіл самогоноваріння, бо в них горілчана проблема ще гостріша.

Офіційної заборони вивезення продовольства за межі республіки нема, але в управлінні Алма-Атинської залізниці мене й слухати ніхто не став, коли я попросив хоч чимось завантажити рефрижератор для України.

І все ж вдалося «урвати» 120 тонн цибулі на Львів. Ми не претендуємо на ордени, але приємно хоч цією крихіткою допомогти рідній Україні у важкий час.

Володимир ПРОХОРЕНКО.
Спеціально для «Голосу України».
Алма-Ата — Жетиген.

Кримінальна арифметика

КУЛЕМЕТИ ПОВЕРНУТО

На станції Козятин затримано мешканку Вінницької області Захарченко, яка хотіла вивезти до Польщі промислові товари на суму тисячу карбованців. На станції Дарниця у начальника поїзда Київ — Тбілісі Кокалашвілі та провідника Оганцової вилучено цукру та масла на суму 400 карбованців. Міліція Південної залізниці вилучила у від'їжджаючих солодощів, масла, горілки й тютюну на 3 тисячі карбованців.

На колгоспному ринку в Ковелі затримано Сироту з Орла, котрий привіз сюди продавати польським громадянам 24 настінних годинники. Там же торгував горілкою черкащанин Кривов'яз, у якого вилучено 37 пляшок.

10 вересня на залізниці під Ново-Боровою знайдено мертвим громадянина Г. Федорова з Псковської області. Міліція встановила, що його, після спільної пиятики, викинули з поїзда провідники Санжу, Боря та Кожакору, усі троє — громадяни Молдови. Їх затримано.

3 жовтня у Києві знайдено мертвим О. Вінковського, убитого напередодні з обріза мисливської рушниці колишнім чоловіком його дружини Ю. Шелестом. Убивцю затримано.

5 жовтня у Кривому Розі в одній з військових частин виявлено крадіжку чотирьох кулеметів. Затримано 24-річного робітника місцевого гірничозбагачувального комбінату. Кулемети забрано.

7 жовтня у військовій частині на території Винників Червоноармійської райради Львова рядовий Соловйов відібрав у вартового автомат з 60 патронами, а в караульному приміщенні — пістолет з 8 патронами, потім поранив водія легкової машини і виїхав до Рівненської області. Міліція затримала його у Дібрівці Дубнівського району. Соловйов опору не чинив.

Прес-центр МВС України.

Факт

СВИНІ — ДИКІ, А МИСЛИВЦІ?

У лісі поблизу Тарашан Глибоцького району виявлено кілька тонн збіжжя. Хоч це й не першокласне зерно, факт набув в області тривожного розголосу. Чи не мафія? Адже й в інших районах нищили врожай, а в обласному центрі викинуто на смітник м'ясо та рибу. Попередній висновок спеціальної комісії такий: зерно висипане браконьєрами для приманки диких кабанів. Порушено кримінальну справу.

Василь БАБУХ, власний кореспондент «Голосу України».
Чернівецька область.

Світська хроніка

КОНЦЕРТ БЕЗ КОЛЧАКА

У Мукачівському драмтеатрі відбувся концерт емігрантів з Франції. Групу очолював Євген Свєшніков. Мусив виступити у концерті також син знаменитого адмірала Колчака, але, на жаль, через хворобу йому приїхати не вдалося.

Василь ВЕРЕС.
Закарпатська область.

ПОГОДА

18—19 жовтня на Україні переважатиме хмарна погода з проясненнями, часом невеликі дощі, лише в центральних і північних областях 18 жовтня без опадів. Вітер південно-західний, 5—10 метрів на секунду, вночі і вранці туман. Температура вдень 15—20, на півдні до 23 градусів, 19 жовтня у західних і північних областях зниження до 10—16 градусів, уночі по республіці 7—13 градусів.

По Київській області сьогодні вдень без опадів. Вітер південно-західний, 5—10 метрів на секунду. Температура 15—20 градусів.

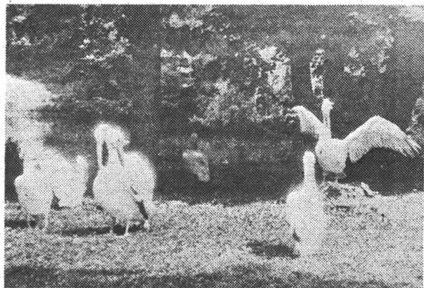

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

Чергова по випуску новин Катерина ВОРОНЕНКО. Тел. 441-88-26.

ДЕЗИНФОРМАЦІЯ

Передвиборна кампанія розгортається дедалі ширше. Уже називаються кілька десятків претендентів у кандидати на пост Президента України. Як-то кажуть, для досягнення мети всі засоби годяться, але окрім дезинформації. Пояснимо цю думку. Соціологи деяких обласних центрів вивчення громадської думки проводять в одному окремо взятому регіоні і видають одержані дані як думку жителів України. Мало того, ці дані цитуються в західних засобах масової інформації, а це, в свою чергу, впливає на формування громадської думки, як у даному разі, навколо претендентів у кандидати на пост Президента України.

Мета цієї публікації — ознайомити широкий загал читачів з рейтингом імовірних кандидатів на найвищу державну посаду. Соціологічне дослідження проводилося за багатоступінчатою квотною вибіркою, що репрезентує основні соціально-демографічні групи населення України й охоплює 1800 осіб.

Збір первинної інформації та її обробку провело Центрально-українське відділення Всесоюзного центру вивчення громадської думки. Аналіз даних зробила група соціологічних досліджень при Секретаріаті Верховної Ради України.

Спочатку наведемо регіони, в яких проводилося опитування:

Північний — Київ, Ніжин, Житомир, Київська область;

Центральний — Кіровоград, Кіровоградська область, Олександрія, Казатин, Черкаська область;

Північно-Східний — Харківська область;

Північно-Західний — Рівненська область;

Східний — Донецька область;

Західний — Львівська і Тернопільська області;

Південно-Західний — Чернівецька і Закарпатська області;

Південний — Миколаївська область;

Крим — Кримська АРСР.

Тепер наведемо відповіді на запитання: «Кого б ви хотіли бачити на посту Президента України?»

Дані наведено до кількості опитаних у даному регіоні.

Регіони	Л. Кравчук	В. Чорновіл	І. Юхновський	Л. Лук'яненко	В. Яворівський	В. Пилипчук	В. Гриньов
Київ	56	6	10	6	6	—	8
Північний	49	2	7	2	1	—	5
Центральний	46	4	3	1	3	—	5
Північно-Східний	33	3	3	—	—	—	4
Північно-Західний	74	9	2	3	2	4	—
Східний	40	3	3	—	1	1	1
Західний	23	41	9	8	2	—	1
Південно-Західний	37	7	3	—	4	—	3
Південний	28	9	6	1	1	—	1
Крим	34	6	1	7	—	—	—

Центрально-українське відділення Всесоюзного центру вивчення громадської думки.

На думку читача

ЯК БИ НЕ ПРОПИТИ...

Нині все відроджується. Відроджуються й козацькі пісні. Я їх пам'ятаю з дитинства, але такого наголосу не було. От наприклад: «Гей, наливайте повнії чари, щоб через вінця лилося...», «Хто п'є, тому наливайте, а хто не п'є, тому не давайте», «А ми будем пити...», або «Хто з нас, братці, буде сміяться, того будем бить»... Вже й набридло слухати. Виходить, ти, козаче, пий, а доля все принесе сама. Сміх!

Ось і такими піснями «радує» нас відродження. А оце слухала концерт фестивалю «Червона рута». Яка жахлива тематика пісень! Про наркоманів, про батька Махна, про Бога та ще й про інше...

Отож, «щоб краще в світі жилося», потрібно не «наливати повнії чари», а працювати до сьомого поту.

Антоніна РУДИК,
ветеран праці, інвалід II групи.
Ніжин
Чернігівської області.

Незалежність: нові звичаї

З БІБЛІЄЮ І БЕЗ

У «Голосі України» за 13 вересня ц. р. було надруковано пропозицію киянина О. Лукаша про прийняття депутатами та керівниками всіх рангів присяги на вірність народові і державі Україні після ухвалення Акта про незалежність. Надійшло кілька листів, автори яких висловлюють ставлення до цієї пропозиції.

Так, М. Андрушко з міста Коломиї Івано-Франківської області пише: «Пропозиція О. Лукаша є слушною. Адже присяга на Біблії і Акті про незалежність — це велика місія служіння Богові і народові України. Можливо, той чи інший обранець народу та урядовець замислиться: чи достойний він займати дану посаду і чи в змозі виконувати обов'язки.

Рік тому таку процедуру здійснила Коломийська влада, і, вважаю, свої обов'язки в цей нелегкий час вона виконує досить вдало.

В умовах незалежності неньки України потрібні достойні, розумні, з чистим серцем і совістю сини народу для побудови міцної і високорозвинутої держави України».

Протилежну і надто категоричну думку про церемонію присяги висловив читач зі Львова Б. Гнатів: «Інакше як дитячою наївністю пропозицію О. Лукаша не можна назвати. Людей треба оцінювати за справами, а не за словами. Ми знаємо, що партократи — майстри на різні «клятви», а робили все для своєї користі, на шкоду народові... Якщо влада буде й надалі в руках прихованих і явних ворогів українського народу, Україна ніколи не стане справді незалежною, а, може, навпаки — знову колонією Москви».

Автори двох наступних листів схвалюють і розвивають побажання О. Лукаша.

Г. Рябуха з Краматорська, зокрема, пише: «Я, як депутат міської Ради, повністю підтримую те, що пропонує пан О. Лукаш. Але... Як обиралися нинішні обранці? Для багатьох з них це було простою справою, а інші пройшли в депутати через зубчаті шестерні тієї страшної машини, яка все-таки зламалася, але ще скрегоче. Тому, щоб здійснити пропозицію О. Лукаша, треба переобрати всіх депутатів — від селищної до Верховної Ради, різко зменшити їх чисельність. Пропоную: для селищної Ради один депутат на 100 виборців, для селищ міського типу — 1 на 1000, міської — 1 на 10000, обласної — 1 на 100000, Верховної Ради — 1 депутат на 300000 виборців.

Якщо буде зменшено чисельність депутатів, то кожен з них стане дійсно народним, бо перебуватиме на видноті і не ховатиметься за чиїсь спини. Усім народом за місцем проживання слід обирати і голів Рад, виконкомів, губернаторів. А потім уже обраною Радою, їх керівниками на народнім віче присягнути на Біблії народові на те, що Рада служитиме людям, на славу Божу, а народ дасть слово, що виконуватиме рішення законно обраної Ради».

А ось які міркування у М. Романчика з села Олексіївки Херсонської області: «Я цілком згоден з пропозицією О. Лукаша в тому, що народні обранці повинні давати клятву на вірність народові своєї держави. Та чи треба класти руку на Біблію? Як відомо, Біблія — це духовна книга християн. Але в законах України проголошується рівність усіх громадян незалежно від релігійних переконань. Тому ми поставимо в незручне становище, скажімо, депутата кримського татарина, який сповідує Коран.

Крім того, депутат може бути й атеїстом. У зв'язку з цим, вважаю, депутат повинен поклястися служити народові і керуватися у своїх діях однією книгою — Конституцією України, а також Актом про незалежність».

На мій погляд, у наших читачів слушні зауваження і доповнення. Можливо, з цих й інших суджень читачів газети найближчим часом виникне новий обряд, що міцніше об'єднає депутатів, керівників усіх рівнів і народ в ім'я спільної справи творення добра, благополуччя, плекання незалежної і могутньої держави України.

Листи до друку підготував
Яків ГАЛЬЧЕНКО.

ТАК ДУМАЮТЬ В ОДЕСІ

Події, що сталися 19—21 серпня, відійшли в минуле, але довго ще писатимуться статті, аналізуватимуться причини, з'ясовуватимуться обставини, за яких стала можливою спроба військового перевороту, і все одно ми ще не скоро знатимемо всю правду про ДКНС. Як казав у своїй гуморесці М. Задорнов: «У нас країна з непередбачуваним минулим».

В нашій газеті за 18 вересня була надрукована замітка «Падав з дуба депутат», в якій власний кореспондент Георгій Воротнюк проаналізував відповіді депутатів Одеської облради на три запитання анкети, розробленої інформаційним центром «Пульс», а саме: «Чим були дії ДКНС 19—21 серпня?», «Чи схвалюють депутати проголошення незалежності України?» та «Кого б хотіли бачити депутати на посту Президента України?».

Сьогодні ми ознайомимо вас з тими відповідями, які не ввійшли до інформаційного повідомлення.

Отже, чи схвалюють депутати:

Заборону діяльності КПРС на Україні!

— Так — 62 відсотки;
— ні — 31 відсоток;
— важко відповісти — 7 відсотків.

Передачу власності КПРС та ВЛКСМ на території республіки Верховній Раді України!

— Так — 63 відсотки;
— ні — 27 відсотків;
— важко відповісти — 10 відсотків.

Введення на Україні власних грошей!

— Так — 44 відсотки;
— ні — 48 відсотків;
— важко відповісти — 8 відсотків.

Судячи з відповідей, депутати Одещини не вельми радітимуть введенню грошової одиниці України. Для них, мабуть, тільки іноземна валюта гроші, принаймні для 48 відсотків опитаних.

Беручи до уваги, що опитування проводилось 3 вересня, тобто через два тижні після путчу, до анкети увійшло запитання:

«Чи є реальна загроза загострення міжнаціональних відносин в області!»

— Так — 27 відсотків;
— і так, і ні — 29 відсотків;
— ні — 38 відсотків;
— важко відповісти — 26 відсотків.

Прогноз, що й казати, маловтішний, але минув місяць з дня опитування, і... в Одесі все спокійно.

Чи є, на думку депутатів, реальна небезпека широкого розгортання «полювання на відьом» в Одеській області!

— Так — 42 відсотки;
— ні — 38 відсотків;
— важко відповісти — 20 відсотків.

Чи схвалюють депутати позицію керівництва облради, яку воно зайняло 19—21 серпня!

— Так — 45 відсотків;
— ні, слід було рішуче засудити ДКНС — 43 відсотки;
— ні, слід було підтримати ДКНС — 0 відсотків;
— важко відповісти — 12 відсотків.

Як зміниться, на думку депутатів, діяльність облради у зв'язку з подіями 19—21 серпня!

— Її діяльність стане ефективнішою — 22 відсотки;
— залишиться без змін — 45 відсотків;
— стане гіршою — 7 відсотків;
— важко відповісти — 26 відсотків.

Чи вважають респонденти за необхідне проведення радикальних реформ у системі місцевих органів влади та самоврядування!

— Так — 83 відсотки;
— ні — 10 відсотків;
— важко відповісти — 7 відсотків.

Загалом радує те, що одеські депутати хочуть радикальних змін, але куди подітися від 45 відсотків тих, хто вважає, що діяльність облради залишиться без змін?

Інформаційний центр «Пульс».

ДЕ РОЗТАШОВАНИЙ ХЕРСОН?

Для читача, необізнаного з концепцією так званої Новоросії, запитання в заголовку досить дивне: як це де? Десь там, у Дніпровській пониззі, поруч з Одесою. Взагалі, загальновідомо, що в Україні. Е, не поспішайте з тим «загальновідомо»...

Особисто моє перше знайомство з адептами Новоросії відбулося в Одесі. З екрана телевізора по місцевій програмі викладав свої погляди на майбутнє України професор Одеського університету Сурілов. Було то наприкінці літа минулого року.

Професорові майбутня Україна уявлялася федеративною республікою в складі СРСР, звичайно, також федеративного. Федеративні одиниці України наділялися досить широкою автономією, але в складі республіки. Однією з таких автономій мала бути й Новоросія — у межах колишньої Херсонської губернії, до якої, між іншим, входив і гарний шмат сучасної Молдови, зокрема Подністров'я.

Іншою істотною ознакою Новоросії автор вважав конституційно закріплену двомовність, оскільки, мовляв, вона віддзеркалює демографічну та історичну ситуацію регіону. Оці «два кити» і тримали на собі первісний варіант концепції, як випливало з телеінтерв'ю.

«Новоросійці» гуртувалися переважно в Одесі. Видавали власну газету «Телеграф», у якій викладалися, м'яко кажучи, дивовижні варіанти історії регіону. Нам намагалися довести, що України тут ніколи не було та й тепер немає, життя виникло за часів Катерини Великої, землі залюднено здебільшого переселенцями з Росії, домінує російська мова та культура і тому, натурально, регіон складає якщо не частину Росії, то, при-

Україна єдина, неподільна

наймні, російський анклав на Україні. Звідси — вимоги національно - територіальної автономії, звідси — конституційна двомовність.

Особлива відзнака «новоросійців» у Херсоні» — цілковита, так би мовити, безплотність, навіть деяка примарність. Досить добре знаючи суспільне життя Херсона, я не спромігся знайти конкретних носіїв «новоросійської» ідеології. У Миколаєві вони також дискусій уникають. Навіть у рідній «альма матер», в Одеському університеті, популярність концепції не йде в порівняння не тільки з «одеськими джентльменами», але й з будь-яким рухівським мітингом. Така дивина: ідея є, носіїв нема.

Безплотність «новоросійської» ідеї не випадкова. Вона не розрахована, попри професорський титул автора, на більш-менш інтелігентного споживача, обізнаного в історії та демографії краю хоча б поверхово, у рамках нашої освіти. Контингент, знайомий з поняттями етнокультура, етноісторія, навкруг пальця обвести важко. Тому концепція не витримує дискусії навіть протягом двох хвилин. Кому цікаво пошитися в дурні прилюдно?

Нехай інтелігенція марно пояснює, що українців, скажімо, в Каховці не менше ніж дві третини. Що в чверті години їзди від зрусифікованого Херсона, скажімо, в Садові або Музиківці розмовляють ніякою не російською, а рідним суржиком, а трохи глибше — і досить чистою українською мовою.

Що старовинна Олешківська Січ — онде, на протилежному від Херсона березі Дніпра. Що немає на Херсонщині алергії до синьо-жовтого прапора, хіба що в окремих витязів номенклатури. Днями одного такого на сході селян в Зміївці (Бериславщина) зняли з голів сільради за впертий спротив національному символові.

«Новоросійці» паразитують на природній різноманітності етнокультурних, екологічних, економічних умов у різних регіонах України.

Але автономія, розвиток якої ніколи не закінчиться кров'ю і ненавистю, може бути лише національно-культурною (за ознакою спільної культури етнічних груп). Поділля, Волинь, Слобожанщина, Галичина, Таврія — це історичні регіони України, які можна розглядати як її складові, невід'ємні частини, тобто федеральні землі. Росіяни ж, поляки, угорці, греки, гагаузи, болгари, євреї та всі сущі на українській землі, безперечно, мають право на культурну автономію, тобто на свої національні театри, газети, школи тощо. Але українському народові не потрібні **національно-територіальні** автономії на кшталт Гагаузії або Нагорного Карабаху, а саме такі нам і накидають «новоросійці». Досвід показав, що національно-територіальні автономії — це міна уповільненої дії, перший крок до сепаратизму, останні сюжети якого майже завжди — калюжі крові

Паразитують «новоросійці» також на гаслі самовизначення націй. Вони свідомо пересмикують, підмінюючи міжнародне право на сумнівне «право» частини нації або народу.

Не треба закривати очі й на те, що закон про мови на півдні України нехтується. Роботи по його втіленню в життя вистачить ще нашим дітям. Роботи обережної, без найменшого примусу, копіткої. Нема чого комплексувати з цього приводу: якщо ми будуємо незалежну державу на віки — почекаємо. Виростуть діти, які виховувалися в українських дитячих садках, вчилися в українській школі або гімназії, а далі в українському університеті, і проблема зникне сама собою.

У мовному питанні потрібна обережність, ніякої «нетерплячки», бо вона може мати страшні наслідки. Подивіться на Подністров'я. За що б'ються два береги Дністра? За прапор, за мову, за слов'янську чи то латинську абетку? А, може, за право на працю, на хліб, на власну людську гідність? З чого все почалося?

У нашій спільній Україні, геть нашпигованій атомними електростанціями, які й за мирних часів ледве тримаються, не те що битися, кахикнути один на одного права не маємо.

З надією очікують жителі півдня України 1 грудня відповіді на запитання: де врешті-решт розташований Херсон: у Новоросії чи в незалежній європейській державі?

Г. ЧУЙКО,
професор Херсонського індустріального інституту, член партії Демократичного відродження України.

Фото **Віталія ЛЕЩИНСЬКОГО.**

Економіка

Колишнього Міністерства побутового обслуговування республіки більше немає. Однак зникла тільки назва. Адже ця галузь об'єднує сотні трудових колективів. Як вони виживуть у перехідний період про розвалі господарських зв'язків? Потрібна була сильна організація, яка захищала б їхні інтереси. Так на базі колишнього міністерства був створений «Укрсоюзсервіс». Надаємо слово його керівникові.

Ідемо до ринку

ГАЛУЗЬ, ЯКА ЗАВЖДИ З НАМИ

Відмінність колишньої і нинішньої структур полягає в тому, що ми перестали бути монополістами у галузі обслуговування, дали можливість вільного розвитку підприємствам—виробникам послуг, перейшли з ними на партнерські відносини. Наш союз — добровільний, і його мета — соціальний захист працівників сервісу, спрямування їх зусиль на вирішення тих проблем, які простіше вирішувати разом.

Не без підтримки «Укрсоюзсервісу» в республіці створено ряд спільних підприємств із зарубіжними партнерами. З'явилися такі вітчизняні фірми, як «Сервіс Прикарпаття», «Сервіс Тернопілля» та інші.

Звичайно, криза економіки країни негативно позначилася і на службі побуту. Порушення господарських зв'язків, зменшення держпоставок сировини і матеріалів, відсутність валютних коштів, необхідних для закупівель сировини і матеріалів за рубежем, різке підвищення цін насамперед відчули наші замовники. Нині доводиться самотужки вирішувати більшість цих проблем.

Так, шлях до ринку не встелений квітами. Але іншого немає. Незважаючи на наші прохання та пропозиції, уряд не втрутився, коли 1 січня було різко підвищено оптові ціни на сировину, матеріали, паливно-енергетичні ресурси, нормативи різноманітних відрахувань, оподаткування, а вартість побутових послуг протягом першого кварталу лишалася без змін. Трудові колективи опинились у надзвичайно тяжкому стані. Наші збитки за той період становлять майже 40 мільйонів карбованців. Мабуть, не треба пояснювати, як негативно це позначилось на обслуговуванні населення. І досі триває закриття збиткових підприємств, особливо у сільській місцевості.

Завдяки змінам у структурі та функціях системи постачання за прямими угодами з постачальниками для потреб наших підприємств придбано тканин, пряжі, будівельних та паливно-мастильних матеріалів; устаткування майже на 95 мільйонів карбованців. Організовано виробництво устаткування та засобів механізації, технологічних меблів, препаратів для хімічної завивки волосся, що раніше закуповувалися за рубежем. У Києві завершується будівництво заводу для виробництва нестандартного обладнання тощо. Постійно ведеться пошук зацікавлених організацій, кооперативів, індивідуальних виробників, які можуть зробити конкретний внесок у задоволення попиту населення на послуги. І от результат: під час кризової ситуації в економіці обсяг реалізації населенню побутових послуг за 8 місяців цього року в порівняльних цінах зріс майже на 120 мільйонів карбованців.

Певною мірою цьому сприяли і взятий нами курс на приватизацію, програма переведення підприємств на нові прогресивні форми господарювання. На жаль, законодавчої підтримки цього процесу досі немає. Росія ще в травні прийняла відповідний Закон про приватизацію, а наші законодавчі органи тут і досі не визначились.

Мораторій на приватизацію державного майна триває. Проте ще до його прийняття ми перевели на оренду з правом викупу колективами 25 підприємств, які вже переконалися в ефективності такої форми власності. «Укрсоюзсервіс» також надіслав місцевим Радам народних депутатів, які безпосередньо повинні займатися приватизацією, свої рекомендації з цього приводу. Ми бачимо прискорення приватизації як один з основних шляхів докорінного поліпшення обслуговування населення. Гадаю, що значну допомогу міг би надати «Укрсоюзсервіс» усім бажаючим потрудитися на ниві сервісу, організувати власну справу, виробництво послуг у процесі приватизації. Але цей процес був заморожений, що безперечно охолодило добрі поривання багатьох підприємливих людей.

Нині точиться багато розмов про безробіття, соціальний захист тих, хто може опинитись незабаром за воротами своїх підприємств. Проте у скруті цих людей не залишить «Укрсоюзсервіс». Тут вони знайдуть застосування своїм можливостям, ініціативі, рукам. Ми відкриємо широке поле діяльності для всіх, хто хоче заробити. Причому у нас можна здобути відповідну професію чи перекваліфікуватись. Бо незабаром в «Укрсоюзсервісі» на рівних об'єднуватимуться і державні підприємства, і кооперативи, і індивідуальні виробники. Ми ж з свого боку готові надати їм всебічну допомогу.

Як це не парадоксально, але відсутність нині повноцінних ринкових відносин, суцільні дефіцити стримують приватизацію і перехід підприємств служби побуту до справжнього ринку. Поперше слід законодавчо створити приватизації пільгові умови в кредитуванні, оподаткуванні, матеріально-технічному постачанні.

Необхідність наповнення ринку товарами вимагає від держави також сприятливішої митної політики, скасування невиправданих обмежень і податків, ліквідації бюрократичних перепон у створенні спільних підприємств, налагодженні ділових контактів із зарубіжними партнерами. Ставши на шлях самостійності, позбувшися диктату центру, ми спроможні суттєво поліпшити добробут, зробити життя кращим.

Треба зрозуміти, що роздержавлення власності, приватизація, створення вільного ринку сировини, товарів, послуг, трудових ресурсів на практиці вже відбувається, але стихійно, кружними шляхами. Закони, прийняті на союзному рівні, не завжди враховують специфіку й інтереси республік, а тому здебільшого лишаються деклараціями. Власних законодавчих актів альтернативного характеру на Україні досі не розроблено. Тому людей і хвилюють питання: як вирішиться питання з власністю на землю, коли розпочнеться приватизація, коли уряд припинить вирішувати свої проблеми з допомогою драконівських норм оподаткування населення, чітко визначиться у проблемах його соціального захисту?

Здійснити все це можливо лише на чіткій правовій базі, основою якої має стати нова Конституція суверенної України, що затвердить права вільної людини в демократичному суспільстві.

Анатолій ГІЛЬ,
президент «Укрсоюзсервісу».

Експрес-новини

Прем'єр-міністр Литви Вагнорюс прибув до Японії з офіційним триденним візитом. Він проведе переговори з главою японського уряду Кайфу, міністром закордонних справ країни Накаямою та іншими офіційними особами.

* * *

Держсекретар США Бейкер після переговорів з президентом Сирії Асадом заявив, що плани проведення близькосхідної мирної конференції залишаються чинними.

* * *

Президія Югославії, у складі якої залишилися тільки представники Сербії, Чорногорії, Воєводини та Косово, заявила, що не визнає рішень мирної конференції, яка проходить під егідою ЄС у Гаазі, і не направить туди своїх делегатів.

* * *

Учора було розпущено бельгійський парламент. Цей крок було зроблено, щоб пом'якшити конфлікт між міністрами — представниками франкомовного населення країни і прибічниками право-центристської коаліції прем'єра Мартенса. Розбіжності в позиціях двох політичних груп виявилися в питаннях про експорт зброї, державні контракти, регіональні податки і фінансування освіти.

* * *

Міністри оборони країн — членів НАТО зустрілися на острові Сицилія, щоб переглянути стратегію цієї організації в світлі американських і радянських ініціатив з питань ядерного роззброєння.

* * *

Група афганської опозиції «Хезб і ісламі», очолювана Хекматіаром, заявила, що бойкотуватиме переговори щодо припинення війни в Афганістані, які планується провести в Москві.

Наш прес-клуб

Голова бундесрату Х. Фошерау, виступаючи на засіданні в Гамбурзі, підкреслив, що в об'єднаній Німеччині не повинно бути місця для ворожості до іноземців, расизму й насильства проти громадян інших країн. Екстремізм і ненависть розквітають там, де люди втрачають надію і шукають винуватців своїх бід. Тому нині головне завдання — задоволення матеріальних потреб населення, головним чином його малозабезпечених верств.

Телепрограма ЦДФ (ФРН).

Однією з головних помилок військового правління на Гаїті було те, що влаcті дозволили президентові покинути країну. Тепер він став одним з найвпливовіших лобістів у конгресі США. Тут відбулося дуже багато розмов про переворот. Конгрес засудив дії військових, а держсекретар Бейкер сказав, що переворот не завершиться перемогою заколотників.

Демократія завойовує все більше й більше країн на Американському континенті. Гаїті була останньою, яка скинула диктаторство і провела вільні вибори. Демократію тут ще не ліквідовано, однак сьогодні вона перебуває під великим тиском.

Телекомпанія Ен-бі-сі (США).

ПРЕСА США ПРО УКРАЇНУ

25 вересня Л. Кравчук зустрівся з Президентом Дж. Бушем для обговорення складної економічної ситуації на Україні та її ядерної політики. Це був перший візит до Вашингтона одного з провідних представників радянських республік після провалу спроби перевороту у серпні.

Кравчук, кандидат у президенти, говорив Бушу про те, що Україна потребує допомоги з боку США у придбанні нових технологій для нарощування виробництва та експорту зерна. Стосовно ядерної зброї він заявив, що Україна в майбутньому стане без'ядерною державою, але зараз не можна всю цю зброю передати Росії або іншим республікам, що у будь-якому разі Україна хоче брати участь у прийнятті будь-якого рішення щодо користування ядерною зброєю.

Під час численних зустрічей у Міжнародному валютному фонді, Всесвітньому банку, розмов у Гарвардській школі політичних наук Кравчук висловлював прихильність українського керівництва до лінії на проведення ринкових реформ, подальшої демократизації. «Ми знаходимося на шляху до вільної економіки і вільного життя. Ідеологічних розбіжностей, які розділяли нас, більше не існує», — сказав Кравчук.

З розумінням у ділових колах США була сприйнята заява українського лідера про те, що республіці потрібна не продовольча допомога, а вкладення інвестицій і впровадження нових технологій.

Дж. Буш сказав Кравчуку, що він чекає результатів референдуму. До цього офіційного визнання незалежності України не відбудеться. Тим часом США будуть зміцнювати прямі зв'язки з Україною шляхом направлення до республіки найближчим часом Корпусу миру та технічних радників. Кравчук також зустрівся з керівництвом ряду приватних компаній, закликавши їх до вкладення інвестицій в Україну.

«Нью-Йорк Таймс».

Російські правителі завжди розглядали Україну як свою вотчину. Коли зайшла мова про справжню незалежність України, це викликало у багатьох невдоволення. «При тому, що ми збережемо зв'язки з іншими республіками, віднині нашою державою буде тільки Україна», — заявив заступник Голови Верховної Ради України Б. Гриньов.

Нині економіка республіки у катастрофічному стані. Цього року вона навіть змушена ввозити зерно. Донецькі вугільні шахти виснажуються, існують гострі екологічні проблеми. Метою нинішніх українських лідерів є створення демократичної держави із західною економікою.

Ще однією проблемою є принижене становище української мови і церкви. Нова влада намагається вирішувати ці питання.

Путч показав українським керівникам, що у питаннях відстоювання незалежності потрібно бути рішучішими.

Після здобуття незалежності, а в цьому сьогодні мало хто сумнівається, Україна стане однією з найбільш густонаселених країн Європи (на зразок Франції).

Під час зустрічі з Бушем Кравчук сказав, що Сполучені Штати мають визнати незалежність республік, оскільки колишнього Радянського Союзу вже не існує. Він вважає, що 1 грудня народ проголосує за незалежність і зможе увійти до «сім'ї незалежних держав». Кравчук підтвердив бажання України стати без'ядерною державою.

«Вашингтон пост».

Україна наполягає на запровадженні власної валюти і встановленні митниць на кордонах. На відміну від Росії Україна почала здійснення практичних заходів у переході до ринку: вона створила міністерство у справах приватизації, що займається розпродажем державних підприємств. На Україні кращі дороги і транспорт. Що ще важливо? Її народ дуже працьовитий, дисциплінований, не заражений «вірусом злидарства», характерного для деяких інших регіонів СРСР.

«Ми не просимо допомоги, ми просимо інвестицій», — заявив Л. Кравчук в одному з недавніх інтерв'ю. Це свідчить про кращу обстановку для бізнесу на Україні, психологічну готовність народу до вільного підприємництва, про творчий характер, ініціативу та впевненість народу у побудові нового суспільства.

«Крісчен сайєнс монітор».

Боротьба за майбутнє України розгортається, зокрема, на деяких оборонних заводах, а також у східних регіонах, де значна частина людей не говорить українською мовою. Надто швидкий перехід до незалежності може, на думку деяких представників переважно російськомовних районів, призвести до економічного колапсу. Так, директор одного з військових підприємств Харкова вважає, що наростає конфлікт між східними і західними районами республіки з національного питання. «Україна не зможе жити самостійно», — заявив він.

Однак дедалі більше чути голос тих, хто виступає за незалежність. У результаті наміченого референдуму може утворитися держава, більша за територією, ніж Німеччина, і більше населена, ніж Франція. Це буде перша справді українська держава.

«Ми не хочемо, щоб США були серед останніх країн, які визнають Україну», — зауважив Кравчук. Однак американські офіційні особи поки що заявляють, що не визнають односторонніх декларацій про незалежність. Кравчук намагається довести вигоди визнання України для США.

Він хотів би укласти угоду з колишніми партнерами по СРСР про колективне керівництво ядерною зброєю, а також виступає за створення 300-тисячної української армії. Він твердо стоїть за введення української валюти, щоб не опинитися втягнутим у вирішення складних економічних проблем Росії.

Кравчук є уособленням суперечностей, які домінують у його країні. Будучи тривалий час одним із ідеологів Компартії на Україні, він перетворився на палкого прихильника незалежності. Він займав обережну позицію під час путчу, але по тому взяв лідерство у створенні незалежної держави. Кравчук вийшов із партії у перший же день путчу. Зараз він заявляє, що усвідомив банкрутство соціалістичних ідей. Двоїстий характер ситуації віддзеркалює наявність над парламентом двох прапорів — державного червоно-блакитного і національного жовто-блакитного.

Наростає протистояння між західними регіонами, які прагнуть реальної незалежності, і східними та південними, які є переважно російськомовними. Головне нині — стримати ці політичні і національні пристрасті.

В економічному плані становище України є кращим. Фахівці «Дойче Банк» визначили, що республіка має найбільший економічний потенціал серед радянських республік. Інтерес до України виявляють також бізнесмени Канади, Франції, інших країн Заходу.

Під час перших розмов у США Кравчук підкреслив, що Україна потребує не стільки продовольства (хоча їй потрібно фуражне зерно), скільки нових технологій та прямих інвестицій, причому не тільки у сільське господарство, а й у промисловість.

«Уолл стріт джорнел».

Україна є житницею Союзу, але 30 відсотків урожаю втрачається через відсталість технологій. США готові надати технічну допомогу і надіслати на Україну Корпус миру.

За словами Кравчука, Буш, не втручаючись у внутрішні справи України, дав декілька порад і виклав свої позиції щодо розвитку ситуації в республіці. Але основне повинна зробити сама республіка.

«Лос-Анджелес Таймс».

У суботу в Українському культурному центрі в Чикаго слова Кравчука, що нова вільна Україна «буде такою країною, куди ваші батьки бажали б повернутися», зустріли схвальний відгук жителів Чикаго українського походження, які тут зібралися.

Коли він сказав українською мовою: «Ви зможете одержати тут землю, вирощувати зерно, ростити дітей, сповідувати релігійну віру, яка у вас у серці», у декого з присутніх покотилися по щоках сльози.

«Чикаго трібюн».

Економічний потенціал України ставить її на сьоме місце за промисловим розвитком у Європі (зокрема, розвинуте виробництво сталі, атомної енергії, вугільна промисловість тощо).

Україна ще не стала справді незалежною. Путч показав, що республіка виявилася перед ним беззахисною.

На Україні нині дислокується 1,3 мільйона армії, яка має і ядерну зброю, в тому числі ракети.

Кравчук, колишній комуністичний лідер, став національним лідером, який має велику підтримку населення. Це він після путчу прискорив прийняття Акта незалежності.

«Філадельфія Інкуайрер».

Справи кримінальні

ФЕМІДІ ВІДСТАНЬ НЕ ЗАШКОДИТЬ

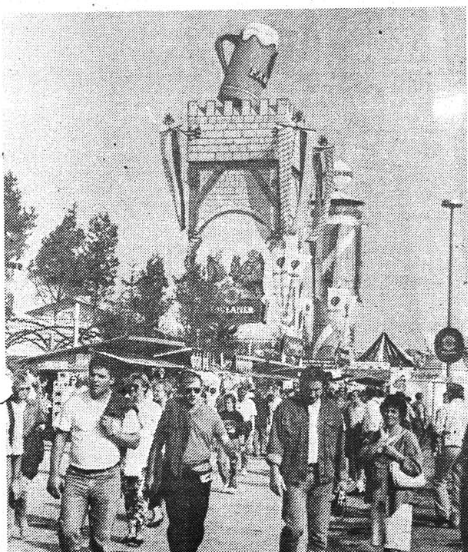
Звинувачення у військових злочинах проти мирного населення на території України в роки фашистської окупації висунуто проти двох мешканців австралійського міста Аделаїда (їхні прізвища на вимогу адвокатів не називаються).

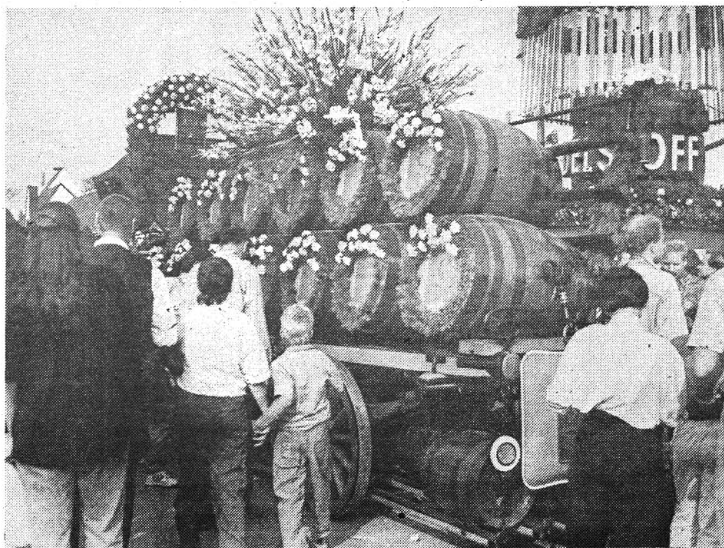
Один з них, українець за походженням, звинувачується в убивстві 102 жінок, дітей і людей похилого віку в селі Гнівань Вінницької області. Другий, німецького походження, звинувачується в убивстві 104 чоловік, серед них і немовлят, у селі Ізраїлівка (нині Березуватка) Устинівського району Кіровоградської області, а також заліничника Івана Васильовича Рудика.

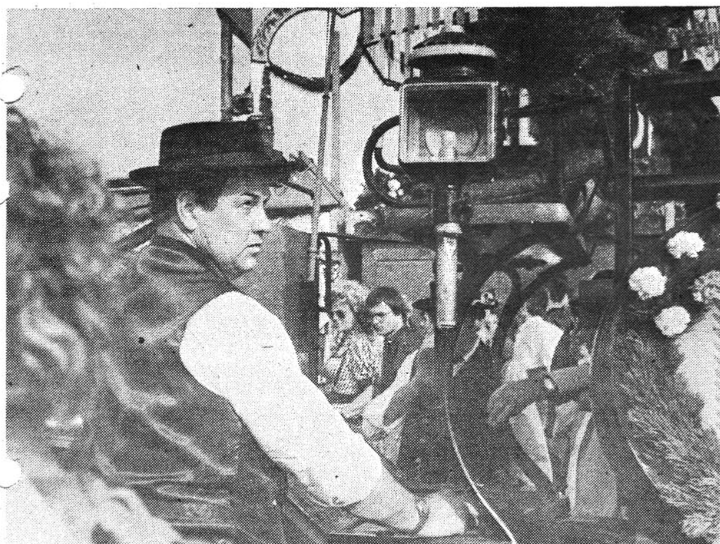
Після закінчення другої світової війни, вони переїхали до Австралії й отримали її громадянство. У 1987 році після серії передач радіокорпорації Ей-бі-сі «Нацисти в Австралії» урядова комісія встановила, що в країні, можливо, перебуває понад 600 військових злочинців, проти декотрих може бути порушене судове переслідування на основі прийнятих федеральним парламентом поправок до закону про військові злочини від 1945 року. Вони дають можливість притягати до суду осіб, які в роки війни скоїли злочини не на австралійській території і не були в той час громадянами країни.

Торік у Аделаїді розпочався судовий процес проти І. Полюховича. Його звинувачують в убивстві 25 чоловік, а також у співучасті у стратах сотень мирних громадян на території СРСР в роки окупації. Проте адвокати використовують всілякі витівки з метою затягнути розгляд справи в судовому порядку, а то й зовсім його не допустити.

Віктор КУЗНЕЦОВ.

ОКТОБЕРФЕСТ МІСТА ПОБРАТИМА

Октоберфест (Жовтневий фестиваль) — так називається відоме на всю Європу щорічне свято баварського фольклору. Воно проводиться в місті-побратимі Києва Мюнхені наприкінці вересня і початку жовтня і триває аж два тижні.

Це свято народних обрядів, збору врожаю, традиційного пива і карнавалів.

На гігантському полі (за розмірами приблизно три наших Республіканських стадіони), що поблизу головного залізничного вокзалу, розбиваються величезні намети пивних фірм, які нагадують величезні ангари для літаків. У цих ангарах розміщуються сотні столів, за якими ви зможете «дегустувати» пиво.

Поряд — безліч атракціонів, крамниць, ларків... Лунає музика, танцюють фольклорні колективи, колихається багатотисячний натовп.

Популярність Октоберфеста — величезна. Він збирає гостей не тільки з Німеччини, а і з багатьох країн.

Ігор ПЕТРІВ.

Фото автора.
Мюнхен — Київ.

Коротко

У Литві формується резерв поліції. Передбачено, що резервісти працюватимуть на своїй основній роботі, а в разі потреби допомагатимуть поліцейським. Вониноситимуть поліцейську форму, матимуть спеціальне посвідчення та зброю.

* * *

Естонська Верховна Рада ратифікувала 28 документів з пакету світового права. Таким чином Естонія приєдналася до міжнародних угод, які зберігаються у генерального секретаря ООН.

* * *

Якщо у 1989 році ще 23 відсотки населення Росії повністю довіряли КПРС, то сьогодні ця цифра зменшилася вдесятеро й становить усього 2,3 відсотка.

* * *

Від початку жовтня на всій території Вірменії оголошено режим найсуворішої економії електроенергії. Він викликаний гострим дефіцитом пального для електростанцій.

* * *

Лідери таджицького народного фронту «Растохез» назвали провокаційними чутки, нібито ісламська партія Таджикистану замовила для республіки 40 тисяч паранджі в Саудівській Аравії.

* * *

За час, який минув після железноводської зустрічі у Нагорному Карабаху вже загинуло 16 вірмен і 20 азербайджанців.

* * *

Верховна Рада Калмицької РСР вирішила ввести в республіці посаду президента. Президентські вибори призначено на 19 жовтня.

ГОДІ ШУКАТИ КРАЙНІХ

Картинки з російської глибинки

Життя російської глибинки мало чим відрізняється від нашого. Голі полиці продовольчих магазинів, бездоріжжя, і те ж саме «куди прешся, не видишь — очередь». Здається, лише промислові та господарські крамниці, незгвалтовані туристами з Польщі та нашими закордонними мандрівниками, зберігають недоторканість, нагадуючи розкіш десятилітньої давнини.

Одним з найпекучіших же лих непривілейованої Росії сьогодні є відсутність цукру. Навіть Москва змушена була це визнати, зачинивши на безстроковий ремонт свою найбільшу кондитерську фабрику «Красный Октябрь».

У невеликому містечку Вознесенськ Нижегородської області мене зустріли привітно — саме в цей день, вперше за три місяці, вознесенцям отоварили талони на цукор. І старенькі бабусі, дізнавшись, що приїхав я написати про їхнє життя, показуючи пакети Одеського цукрового заводу, щиро дякували: «Спасибі, синку! З Одеси цукор прийшов».

Уже ввечері, в хаті, де залишився на ніч, зрозумів, що слова ці — небезпідставні. Ціна на солодкий пісок тут, у глибинці, на «чорному ринку» підстрибнула до 27 карбованців за кілограм. Діти вже рік не бачили цукерок. Варення на зиму зуміли зварити лише по дві-три літрових банки на сім'ю. Коли ж зайшла мова про те, що на Україні немає пального, яке повинне постачатися Росією, що це, мовляв, є однією з причин «недопоставок цукру, господарі оселі висловилися однозначно: «Нас не цікавить, у які ігри грають високі чини в Москві, але, те, що вони думають лише про свою політичну репутацію, сумніву не викликає. Пожили отак хоча б з тиждень, відразу ж побігли б до Києва домовлятися». Що ж до пального, то вони самі готові, навіть у каністрах, возити його на Україну, якби тільки там обміняти його на цукор.

Єдиною солодкою стравою (а точніше десертом), яку покуштував у Нижньому Новгороді, було морозиво. На рундуку ж висіла записка: морозиво подорожчало втричі через збільшення комерційної ціни на цукор.

Але найбільше здивувало, що в жодному кафе чи ресторані міста за два дні так і не знайшов солодкого чаю чи кави. І лише пізно ввечері, у поїзді до Москви, зумів вхопити з рук офіціанта в ресторані останню пляшечку солодкої води. Думав, що вже з Москви до Києва цих проблем не буде. Але й тут ця надія виявилася марною. Поїзд «Москва — Софія» йшов за кордон без жодного кілограма цукру «на борту». І всім — нашим та іноземцям — бригадир пояснював, що в цьому винна Україна.

Дуже хотілося заперечити йому — занадто вже бід перекладено на голову нашої молодої держави. Немає в Союзі масла — винна Україна, ковбаси і сиру — знову вона, горілка в Москві по талонах — і тут Україна не виконує своїх планів. А про пшеницю і говорити не варто — центральні інформаційні програми вже прямим текстом звинувачують нас у підготовці голодомору.

Настав, здається, час самому про себе думати. Так надійніше і краще. Адже колись і російські землі годували не лише своїх хазяїв, але й половину Європи. І донедавна ще вологодське масло славилося в усьому світі. То може, зараз вже час відродити ті добрі традиції і чесно подивитися в очі самому собі?

Андрій БОЄЧКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Київ — Нижній Новгород — Київ.

Фотофакт

Десятиліттями їх обдурювали, обіцяючи невдовзі «комуністичний рай». Тільки от, мовляв, ще трошки почекайте, попрацюйте... І вони працювали, видобуваючи для держави золото, яке невідомо куди подівалося. А самі жили та й досі живуть у злиднях, трущобах, як оці шахтарі із золотого рудника Жолимбет, що у Казахстані. Втім, терпець уривається, і виходять гірники на страйки, вимагають кращого життя не при комунізмі, а сьогодні, зараз.

Панорама

НАПЕРЕДОДНІ З'ЇЗДУ

Ще донедавна сама згадка про цей громадсько-політичний рух викликала, з одного боку, лють великодержавників центру, а з другого — почуття симпатії й солідарності в демократичних колах союзних республік. Мова — про «Саюдіс». Майже від початків перебудови він об'єднав литовців у боротьбі за національну незалежність, без сумніву, зробив величезний внесок у здобуття республікою суверенітету. Сьогодні мета досягнута. Литва визнана світовим товариством, стала членом ООН. Що ж робитиме «Саюдіс» далі, які його плани? З цими запитаннями ми звернулися до редакції литовської парламентської газети «Эхо Литвы». Її співробітник Р. Ошеров розповів:

— Дійсно, мети, яку ставив перед собою «Саюдіс», досягнуто. Литва здобула незалежність, відновила державність. Тому в нових умовах «Саюдісу» треба внести відповідні зміни до своєї програми й статуту, визначити чергові завдання та напрями діяльності. Всі ці проблеми розв'язуватимуться на III з'їзді руху, який заплановано на кінець року. А поки що в усіх первинних організаціях «Саюдіса» ведеться підготовча робота, обговорюються питання подальшої роботи. Йшлося про це й на вересневій звітно-виборній конференції вільнюської організації руху. Виступаючи на ній, голова сейму «Саюдіса» Ю. Тумяліс сказав, що свобода — нелегкий тягар, і «Саюдіс» має нести його з честю. Для цього треба відмовитись від особистих та групових інтересів, чвар, навчитися виконувати чорнову непомітну роботу. Адже Литву ще підстерігає багато небезпек, зазначив він.

Делегати вільнюської конференції розглянули проект нової програми й статуту руху. Програму запропоновано назвати «Литовська держава — незалежна демократична республіка». На думку «Саюдіса», першочерговими завданнями, здійснення яких дасть змогу значно поліпшити життя народу Литви, є: виведення з республіки частин Радянської Армії, прискорене створення органів охорони краю, введення національних паспортів і валюти, приватизація, а також прийняття нової конституції. В програмі говориться про необхідність активної участі «Саюдіса» у виборах органів влади всіх рівнів. Також пропонується зліквідувати комуністичні організації, а їх майно передати державі.

Отакі головні положення нової програми. Втім, у мене, — сказав наш співрозмовник, — після конференції склалося враження, що в столичній організації «Саюдіса» не має того духу єдності й взаєморозуміння, до якого закликав Ю. Тумяліс. Забагато було суперечок, протилежних поглядів. Отже, чи зможе «Саюдіс» у нових умовах бути такою ж значною силою, як ще два роки тому, чи залишиться він дійовим масовим громадсько-політичним рухом? — ці запитання поки що є відкритими. Можливо, III з'їзд відповість на них.

Дайджест — «Вельт» (ФРН)

Н. НАЗАРБАЄВ:

ДЕМОКРАТІЯ ДЕМОКРАТІЄЮ, А ХТО Ж БУДЕ ПРАЦЮВАТИ?

«Радянського Союзу більше не існує». Президент Казахстану Назарбаєв одним із перших заявив про це. Він уже впродовж кількох місяців виступав глашатаєм цієї ідеї. Тепер вона набрала руху.

Коли Захід у майбутньому буде орієнтуватися вже не на одного Горбачова, а на більшу кількість керівників, серед них буде й Назарбаєв. Це те саме визнання, яке він міг би завоювати й раніше. Ще у старому Союзі під час опитувань Назарбаєва називали одним з найвідоміших і найпопулярніших політичних діячів. Адже він очолює республіку, що займає друге місце за площею і четверте — за кількістю населення.

Він — людина, яка задавала й навіть тепер задає тон серед керівників п'яти мусульманських республік на півдні — Казахстану, Таджикистану, Узбекистану, Киргизстану й Туркменистану. Людина, яка однією з перших заговорила про ринкову економіку.

Назарбаєв (51 рік), інженер-металург за фахом, був комуністичним апаратником, так само, як Єльцин. У 70-ті й 80-ті роки, коли казахською компартією керував друг Брежнєва Кунаєв, він піднявся до Голови Ради Міністрів. Після того, як Кунаєва усунули від керма влади і Горбачов поставив на чолі партії росіянина Колбіна, проти «людини з Москви» спалахнуло повстання. У 1989 році Колбіну довелося піти. Главою партії, а в 1990 році й главою держави став Назарбаєв.

Він повів Казахстан самостійним курсом, який, однак, ніколи не мав на меті незалежність. Хоч Назарбаєв очолює багату на природні ресурси країну, яка має високий промисловий і сільськогосподарський потенціал, він виходить із того, що Казахстан не має виходу до моря і не може існувати без допомоги ззовні та без економічного союзу. Він також повинен враховувати, що росіян у республіці — 40 відсотків. Тому він і орієнтується на новий Союз, поміркований націоналізм і на ринок. Націоналізм означає для нього також висунення керівником південних республік, а також утворення противаги Росії й Єльцину. Першим кроком тут стала угода про економічний союз цих п'яти республік, укладена в серпні. Чи це не зародок нового міждержавного об'єднання?

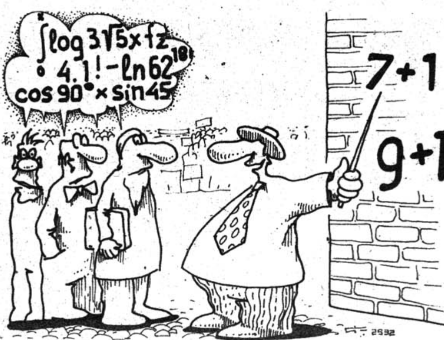
У ринковій економіці він досі спирався на успішні, але водночас авторитарні східноазіатські моделі, як, наприклад, Південна Корея, звідкіля приїхав один із його головних радників, або Сінгапур, звідки він бажав би залучити до сприяння розвитку республіки колишнього тамтешнього президента Лі Куан. Ю. Назарбаєв виніс також певну науку, відвідавши США та Канаду.

Однак ніхто не знає, як Назарбаєв ставиться до демократії. Так, наприклад, він не заборонив одразу, як Єльцин, компартію в своїй республіці. А його зразки для наслідування в економіці, Сінгапур і Південну Корею, ніяк не можна назвати осередками демократії. «Якщо у нас буде демократія, хто ж тоді працюватиме?» — запитував казахський лідер ще зовсім недавно.

НЕЗАБАРОМ парламент республіки обговорюватиме Закон про інтелектуальну власність. Але чи потрібен такий Закон державі, в якій інтелект ніколи не був і, на жаль, досі не є капіталом? Колишній держсекретар США Генрі Кіссінджер якось назвав основною причиною краху соціалізму «небачену дешевизну мізків».

Правди ніде діти: матеріальне виробництво і сьогодні, після відмови від соціалістичного вибору, ще не потребує наукових новацій. На перших етапах становлення ринкових відносин воно не забезпечить науку замовленнями. Це очевидно. Вийти ж на міжнародну арену наука України зможе лише за умови її якісно нового рівня. Щоб досягти його, необхідно докорінно перебудувати й демократизувати головний штаб науковців республіки — Академію наук. Дві точки зору, як це зробити,— на сьогоднішній сторінці.

Запрошуємо до розмови усіх, кому болять проблеми розвитку сучасної української науки.

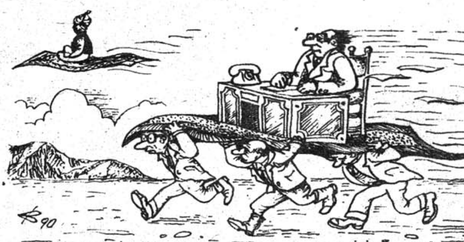

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

НЕОБХІДНІСТЬ демократизації української науки настільки очевидна, що заперечувати це не наважуються навіть відверті консерватори. Навіть керівники Академії наук, які стали уособленням ретроградства в науці України, — заповзяті поборники перебудови і демократії. На словах. А насправді?

Номенклатура: точка зору

БІЛА КІСТКА, БЛАКИТНАЯ КРОВ

Про яку «перебудову» можна говорити, якщо й досі при обговоренні найважливіших загальноакадемічних питань та ухваленні доленосних рішень позбавлені права голосу навіть провідні в своїх галузях спеціалісти.

Академія наук і сьогодні залишається міністерством у науці, де стиль керівництва майже один до одного збігається з недавніми компартійними методами управління.

Напевне, багато хто з титулованих слуг науки обуриться такими паралелями, тому, щоб не бути голослівним, наведу кілька прикладів. На останніх виборах в одному з відділень АН України висунули «в академіки» відразу двох перевірених колег-номенклатурників: Ф. Рудича, на той час завідуючого відділом науки ЦК КПУ, і Ю. Хромова, директора видавництва Академії наук. І тільки обурений голос Олеся Гончара зупинив цей фарс, а в історії Академії сталося безпрецедентне — вперше не затвердили тих, хто мав «пройти в академіки» стовідсотково.

В одному з найбільших підрозділів — відділенні фізико-технічних проблем матеріалознавства — на минулих виборах у члени-кореспонденти пройшов тодішній кадровий співробітник відділу науки ЦК КПУ, багаторічний помічник В. Щербицького В. Перелома та ще кілька далеких від реальної науки адміністративних працівників. Можливо, їхня організаційна діяльність і корисна, і потрібна, але це не може бути підставою для обрання членкорами людей з номенклатурного переліку.

Читач, не посвячений у таїни «підводної» науки, запитає, мовляв, що тут такого крамольного у підборі «зверху»? Може це гарантія того, що добираються найдостойніші, найталановитіші? На жаль, практика розвіює ці ілюзії.

Очевидно, «номенклатурні» академіки такого роду щиро впевнені, що з моменту їх обрання в членкори чи академіки і кістка в них стала біліша, і кров голубіша, і самі вони покликані Богом вершити долі людські. А впевненості, що це саме так, додає їм позиція слухняної більшості. Інакше як зрозуміти ту одностайну мовчанку (і демократів, і партократів) на останніх загальних зборах АН України.

Непокоїть ще один приклад. Наприкінці травня Президія АН України, Українська наукова асоціація, Наукове товариство імені Т. Шевченка провели науково-методичну конференцію: «Проблеми організації, фінансування і правового забезпечення науки в республіці». Проблеми, безперечно, актуальні і зобов'язують до серйозної розмови. Зобов'язують організаторів зібрання хоча б до того, щоб вислухати альтернативні, як нині модно говорити, думки, точки зору. І вже кому-кому, а голові оргкомітету конференції, головному вченому секретареві Президії АН України, академіку Б. Стогнію, його співголові, членові-кореспонденту АН України П. Кислому, голові Львівського НТШ, теж членкору О. Романіву, до яких звернулися зі своїми вимогами представники громадського Комітету з питань демократизації та перебудови науки республіки, варто було б запросити для участі в конференції і представників цієї «інакомислячої» організації. Зауважу, що до порядку денного зібрання ввійшло чимало доповідей, які мали опосередковане відношення до його тематики. Ось так знову спрацювала номенклатурна верхівка АН України, а разом з нею і керівники, здавалося б, альтернативних наукових організацій.

Однак не для всебічного обговорення справді актуальних проблем сучасної української науки збиралася ця навмисне звужена конференція. Складається враження, що організаторам потрібно було створити ще один номенклатурний адміністративний орган — Національну раду з науки. Все було підготовлено, як у «кращі» часи застою: спущена зверху схема одержує «одобрямс» внизу, а потім у вигляді рекомендації (в даному разі від імені названої вище науково-методичної конференції) подається у верхи.

Побоюючись, що мене неправильно зрозуміють, відразу зауважу: принципових заперечень проти створення Загально-національної ради з науки я не маю. Такий орган, безперечно, потрібен, але механізм його створення викликає, м'яко кажучи, подив. Адже рада формуватиметься за таким принципом: десять представників виділить АН України, по кілька — інші друковані організації... Мені, наприклад, неважко уявити, кого запропонує до цієї когорти Президія Академії, — це будуть найбільш віддані номенклатурники, віддані захисники порядків ери розвинутого соціалізму.

Як відомо, номенклатурні закони передбачають насамперед недопущення в своє коло «чужинців». Ось яскрава ілюстрація цього. В президії зібрання згадувана вище «трійка». Надходить пропозиція, щоб для доопрацювання матеріалів конференції, яке покладається на Б. Стогнія, П. Кислого, О. Романіва, долучити ще й представників київської Спілки викладачів та науковців. Пропозиція моментально відхиляється. Мовляв, не доросли.

То як же нам позбутися номенклатурних підходів і традицій у науці? Як же демократизувати Академію наук України? Як створити справді вільну від корпоративних інтересів Національну раду з науки? Час вимагає відповідей.

Василь КУЗЬМЕНКО,
доктор технічних наук,
професор.
Київ.

З КУВАЛДОЮ НА ОЗОНАТОР

Рік тому було створено Українську наукову асоціацію. На думку її фундаторів, нова структура демократичніша за традиційну, академічну. Наскільки і чому, як ефективніше використати інтелектуальний потенціал республіки — ці проблеми аналізує президент Української наукової асоціації (УНА), заступник голови Комісії Верховної Ради України з питань освіти і науки, член-кореспондент республіканської Академії наук Павло КИСЛИЙ.

— Павле Степановичу, чому такою нагальною стала проблема демократизації української науки? Хіба адміністрування є головним гальмом ефективності наукового пошуку?

— Діяльність усіх солідних установ країни донедавна визначалася Центром. У науці цю роль виконував Державний комітет по науці і техніці. Він виділяв кошти і фінансував основні науково-технічні програми через АН СРСР і академії республік.

Академія наук України нині об'єднує понад сто інститутів, дослідних виробництв, заводів. Ці установи керувалися Президією Академії відповідно до статуту, як і підприємства — міністерствами. Лиш з тією відмінністю, що в останньому випадку підприємствами керували просто чиновники, а АН — чиновники-вчені. Безперечно, в «штабі науки» є багато неподобств: академіками нерідко ставали і псевдовчені, і представники компартійної еліти. Як правило, такі «академіки» зустрічаються серед гуманітаріїв — істориків, філософів, правників, — хоч прислужників компартії не бракувало й у інших сферах.

Правда й те, що без схвалення ЦК КПУ одержати звання члена-кореспондента чи академіка було неможливо, як неможливо було стати керівником будь-якої високопоставленої установи. Тому, справді, в АН номенклатурні кадри є. Але їх знають усі. Це люди, які нічого нового в розвиток науки не внесли, а лиш завдали їй відчутної шкоди.

Існує ще категорія академіків, які ніколи не мали наукових праць — так звані «безробітні академіки». Однак більшість членів АН України — це справжні вчені, або були такими на час виборів, бо академічні звання довічні. Тому стверджувати, що всі членкори та академіки — номенклатурники, немає підстав. Адже багато з них — члени міжнародних наукових товариств, академій. А там, як відомо, просто так, за приналежність до політичної організації, почестей і титулів не роздають.

— Не меншою бідою, ніж адміністрування, є для науки й численні перепони на шляху впровадження розробок у виробництво, абсолютно незрозумілих нормальній людині. Як покласти такій практиці край?

— Пригадую відому й надзвичайно сумну історію вченого-винахідника з Московського держуніверситету Ю. Ємельянова. Він так і не зміг добитися випуску промислової партії розробленого ним ефективного озонатора для промислового очищення стічних вод, повітря тощо, який не мав аналогів у світовій практиці. За вказівкою могутніх рутинерів установку вченого було розбито звичайною кувалдою.

Мені не раз доводилося впроваджувати свої розробки у виробництво. Це тяжка і невдячна справа. Я теж, як і багато інших моїх колег, наштовхнувся на паркан, наче зроблений з кувалд. З величезними труднощами у виробництво впроваджуються навіть ті розробки, які дають підприємству змогу стати монополістом у випуску нової продукції, а відтак і мати неабиякі прибутки. Наприклад, і досі ми не можемо впровадити унікальну технологію виробництва керамічних блоків — носіїв каталізаторів для допалювання газів двигунів внутрішнього згоряння. В одному з відомств нас, авторів ідеї, спитали: навіщо допалювати чадний газ, якщо від вихлопних газів на вулицях міст ще ніхто не помер.

— Щоб вивести науку республіки з кризи, вченим треба більше спілкуватися, дискутувати. Але ж не секрет, що деякі набундючені академіки з Президії АН України вважають нижче за свою гідність обговорювати проблеми навіть з докторами наук.

— На превеликий жаль, наукова дискусія — явище для нас рідкісне. А без неї обійтися аж ніяк не можна. За кордоном — це основна форма пошуку істини. Ми ж не володіємо культурою наукової дискусії і не хочемо визнавати її як форму творчого спілкування. Замість дискусії почасти чіпляємо один одному ярлики «консерватор», «номенклатурник», «партійний лакуза» тощо. Самі й потерпаємо від цього.

Відсутність вільної, невимушеної дискусії — одна з причин відставання й занепаду наукової думки. По тому, як учений уміє дискутувати, можна судити про його науковий потенціал. Творчий контакт учених, незалежно від їхніх регалій, має стати нормою. І особливо важливо встановити його нині, коли нам усім разом треба думати, як знайти шляхи з безвиході.

— Павле Степановичу, ви вважаєте, що розв'язанню названих вами проблем більше зарадить Українська наукова асоціація, ніж Академія наук республіки?

— Це випливає з концепції асоціації. Відставання української науки зумовлено не тільки залишковим фінансуванням, а й нераціональною організацією роботи вчених. Стара академічна організація суперечить творчому характерові роботи науковця. Хоч справжнім ученим не так уже багато й треба: їхню працю слід справедливо оцінювати, не цькувати в разі творчої невдачі, від якої ніхто з мислячих людей взагалі не застрахований.

Потрібна докорінна реформа науки. УНА виходить з того, що жорстке управління наукою заважає її поступові. Стратегію розвитку науки можуть визначати лише її безпосередні творці.

Розмову вела
Наталя СОЛОНСЬКА,
спеціальний кореспондент журналу «Вісник Академії наук України».

НАС НЕ ПОСТАВИШ НА КОЛІНА

Гортаючи Альбом Валерія МАРЧЕНКА

ЕПІГРАФОМ його твору на випускному екзамені були рядки Володимира Булаєнка:

Руді вітрила підняла,
Пливе зловісна ніч
на Україну.
Та поки серце в нас
живе —
Нас не поставиш
на коліна.

Потім університет, робота літпрацівником «Літературної України». І головне — живе серце і незаплямоване, загострене відчуття правди і несправедливості. Не міг він, нездатний конформуватися, приспати свою совість, стати «как все городские». Витоки нашої громадянськості — іноді таїна для оточення. Принаймні, коли в грудні 1973-го було оголошено вирок Валерію, і мати прийшла до високопоставленого служителя Феміди з касаційною скаргою, той поцікавився:

— Ким ви працюєте?

— Учителем української мови.

Вершитель правосуддя не міг стримати хвилю відвертості:

— Так вот откуда у вашего сына национализм.

Моторошно стає. Такі та їм подібні безроздільно понад сімдесят років у такий спосіб «зміцнювали братерську дружбу народів».

«Націоналістові», отже, «ніякої пощади». Табір, заслання, недовга воля і...

Тяжкохворого, виснаженого попередніми строками, його знову запроторюють до в'язниці. Майже після 5 місяців слідства — черговий вирок: 15 років суворого режиму. Ледь притомного відправляють на 55-добовий етап. Далі — пермський табір смерті № 36.

Виступи західних радіостанцій, демократичної громадськості та матері змушують перевести засудженого до ленінградської тюремної лікарні імені Гааза.

Навіть за лічені дні до смерті неньку не пускають до ледь жевріючого сина. Лиш на дев'ятий день по смерті до тіла допустили близьких.

У голубому небі кружляло жовте листя останнього жовтня в його житті.

Буржуазний Захід стурбовано повідомив про чергову жертву радянських таборів. У відповідь ідеологи розвинутого соціалізму вимагали посилити викриття «ворожих інсинуацій». А за вікном уже виглядав 1985-й.

Не раз відтоді пролітали над могилою Валерія журавлі. Не раз засідав «Меморіал», щоб повернути людям добрі імена. Але багатьом Валерій Марченко ще й досі невідомий. Ми робимо тільки перші кроки до глибокого пізнання світогляду і світорозуміння тих, кому вдалося випередити свій час, хто не втратив совість, хто говорив правду.

...На журнальному столику стос документів і фотознімків. Ніна Михайлівна, мати страдника, гортає сторінки фотоальбома, мов скрижалі синової дороги.

— Валерій з дитинства був чесною, безкомпромісною і доброю людиною. Пройшовши через усі тортури, він не бажав горя своїм катам. Вважав їх нещасними. Аморальні, бездуховні люди завжди нещасні.

А мені подумалось: чи не в цьому сила й могутня моральна перевага й благородство демократизму. Не «червоний терор», не мстивість і зведення рахунків оволодівали радянським єретиком. На таке здатні лише істинні поборники суспільного прогресу.

— Його заповітною мрією була Україна, але Україна вільна, за яку не гріх віддати життя. На моє 50-ліття він надіслав із заслання вітальну листівку, в якій бажав прожити ще 50 років без сліз, без страждань у вільній і незалежній державі.

Мріяти про вільну Україну тоді, коли не допускалася й найменша згадка про незалежність. Мріяти, боротися і не здаватися. Де ж ти брав силу, Валерію?

Народився Валерій у вчительській родині. Його дід, професор Михайло Марченко, розповідав онукові справжню історію нашого народу, якої не було в шкільних підручниках. Тоді й формувалося високе почуття гідності. Людина, яка не піднялася до усвідомлення своєї нації, відцуралася рідної мови, ніколи не поважатиме інші народи. Це аксіома.

Реакцією на русифікаторський тиск університетського оточення стала для юнака вишукана українська мова. Інші, ледь переступивши поріг міста, не кажучи вже про городян, одразу ж цуралися своїх витоків, «по-руськи как-то престижнее».

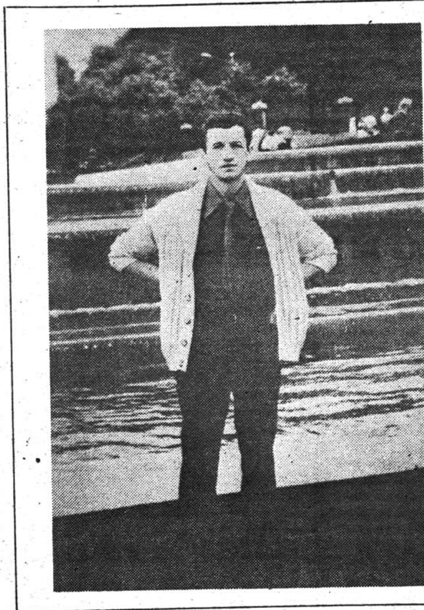
Не над ними кепкую, хоча вони цього заслуговують. Кепкую над розумовою вбогістю тих «інтернаціоналістів», які зневагою до свого намагалися утвердити повагу до чужого. Здавалося, цьому не буде кінця-краю, бо паранойя, кажуть, невиліковна. Багатомільйонному народові з їх волі було приписане не що інше, як комплекс неповноцінного «хохла».

Тому й вважав Валерій, що українська духовність повинна відроджуватися саме з інтелігенції.

Студентом він багато працює, з третього курсу паралельно стажується в Бакинському університеті, де вивчає тюркські мови. В молодіжній пресі Азербайджану публікуються його матеріали на літературознавчі теми.

— Валерій ще зі школи цікавився різною літературою. Читаючи російськомовні переклади класики, він ставив одне питання: невже українською було б гірше?

По закінченні університету молодий філолог працює в «Літературній Україні». Видавництва публікують його переклади творів С. Ахундова, Д. Мамедкулі-заде, збірку пісень Азербайджану. У часописах України, Таджикистану й Азербайджану виходять його статті. «Літературна Україна» друкує Марченкове дослідження життя і творчості Агатангела Кримського.

Талант юнака розкривався дедалі глибше. Але й око «інтернаціоналістів» усе пильніше придивлялося до «не такого, як усі». З ним починають «працювати».

Відторгнувши геть улесливі пропозиції співробітничати з КДБ, а фактично стати донощиком, молодий літератор перейшов Рубікон. Усе. Назад можна тільки оглянутись.

25 червня 1973 року його заарештовують. Гадаю, не варто переповідати, як вишукували «докази», як допитували й підбирали свідків. Одне слово, робилося все за шаблоном, який донедавна застосовували «отці республіки» до єретиків. З ярликом «націоналіст» дорога одна — в тюрму.

...Вісім років не бачив України. Шість з них — у таборі, решту — на засланні в Казахстані, де сто з лищком років тому імперія карала ще одного «націоналіста» — Кобзаря.

Не чекав 25-літній юнак такого вироку. Деякий час дивувався: за який злочин? Не йнялося йому: невинну людину — за грати. Згодом зрозуміє все. Система інакше не може.

За колючим дротом він знайомиться з цвітом української інтелігенції: Василем Стусом, Михайлом Горинем, Євгеном Пронюком, Семеном Глузманом, Іваном Світличним, Миколою Горбалем.

З-під його пера виходять публіцистичні нариси «Моя чарівна леді», «Процес», «Я — бандерівець» та інші. Твори підпільно передаються на волю. Їх передають в ефір західні радіостанції. Правда про радянські табори набуває широкого резонансу в цивілізованому світі. Це не минає безкарно. Валерія на півроку позбавляють тюремного «ларка», забороняють листування, кидають до ШІЗО.

Під час одного з побачень з матір'ю адміністрація несподівано вчинила обшук. Але компромату не виявила. Хіба що конфіскувала кілька червінців. Розлючені тюремники вчинили моральну наругу над жінкою.

Слухаю материнську оповідь і не можу збагнути: які ж то люди керували нами? Кого підбирали в штат — державних церберів? І куди ті нас вели?

...Спливав четвертий рік Марченкової неволі. Несподівано його етапують до Києва, де полковник КДБ намагається знову купити душу юнака. Ціна пристойна — дострокова воля і працевлаштування. Потрібно лише спаплюжити статтю всіх, з ким ділився останнім сухарем у таборі. Редактор компартійної газети також у їхніх руках — завтра ж догідливо поставить це у номер. Валерій вибирає заслання, вибирає честь, а не запроданство, не зраду. Справжні зрадники народу залишаються на волі.

Рядки з його листа до матері.

«Перекладаю «Декларацію незалежності» Томаса Джефферсона XVIII століття. Це вже втретє. Два попередніх переклади було сконфісковано в таборі поборниками справжньої дружби народів. Щоб я не був такий розумний. «Думаєте, ми не знаємо? Ви перекладаєте, а потім усе опублікують на Заході». А так перекладів не буде опубліковано ніде. У цьому оті люди знайшли своє покликання. І ім'я їм — легіон. Це з Біблії...».

Після заслання Марченко повертається до Києва, на волю. Хоча волею ті два роки й п'ять місяців можна назвати умовно. Сексоти робили все для того, щоб знову кинути його за грати. Але тепер — як кримінального злочинця. Провокували бійки, підставляли для знайомства повій. Валерій уникав криміногенних конфліктів. Однак невдовзі йому знову наділи наручники. За політику. То був останній арешт. Фатальний.

...Перегорнуто альбом — перегорнуто нашу долю. Червоне і чорне, високе і низьке, духовність і ницість переплелися в ній. Ми ще не підвелися з колін. Ще обкладатимуть нас вогнями з усіх боків, ще заганятимуть у пастку «единой неделимой». Чим ближче до 1 грудня, тим частішими будуть явні й приховані провокації, тим частіше лунатимуть «заяви», всілякі «поради» інтелектуалів, подаватимуть голоси інспіровані «інтерфронти», з витріщеними від переляку очима волатиме обиватель, якого немовби змушують розмовляти на «непонятном языке». Усе ще буде. Але ніколи не буде честі в народу, котрий так і не зможе піднятися з колін. Не буде нам прощення ні від полеглих за волю, ні від наступних поколінь.

Володимир ТЕТЕРУК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

НА ФОТО:
⊙ Валерій з матір'ю Ніною Михайлівною під час заслання.
⊙ За кілька місяців до рокового арешту.

Репродукції Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

...жуть, невиліков- ...ьйонному наро- ...і було приписа- ...е, як комплекс ...го «хохла».

...ажав Валерій, ...а духовність по- ...жуватися саме

... він багато пра- ...ого курсу пара- ...ється в Бакин- ...рситеті, де вив- ... мови. В моло- ... Азербайджану ... його матеріа- ...турознавчі теми.

...й ще зі школи ...ною літерату- ...и російськомов- ... класики, він ... питання: невже ... було б гірше?

...енні університе- ...філолог працює ...рній Україні». ... публікують його ...орів С. Ахундо- ...кулі-заде, збір- ...ербайджану. У ...раїни, Таджики- ...рбайджану вихо-

Одне слово, робилося все за шаблоном, який донедавна застосовували «отці республіки» до єретиків. З ярликом «націоналіст» дорога одна — в тюрму.

...Вісім років не бачив України. Шість з них — у таборі, решту — на засланні в Казахстані, де сто з лишком років тому імперія карала ще одного «націоналіста» — Кобзаря.

Не чекав 25-літній юнак такого вироку. Деякий час дивувався: за який злочин? Не йнялося йому: невинну людину — за грати. Згодом зрозуміє все. Система інакше не може.

За колючим дротом він знайомиться з цвітом української інтелігенції: Василем Стусом, Михайлом Горинем, Євгеном Пронюком, Семеном Глузманом, Іваном Світличним, Миколою Горбалем.

З-під його пера виходять публіцистичні нариси «Моя чарівна леді», «Процес», «Я — бандерівець» та інші. Тво-

...ПОСТАВИШ ...А КОЛІНА

Гортаючи Альбом Валерія МАРЧЕНКА

...татті. «Літератур... друкує Марчен- ...ження життя і ...атангела Кримсь-...

...онака розкривав- ...либше. Але й око ...налістів» усе пи- ...дивлялося до «не ...сі». З ним почи- ...цювати».

...вши геть улесли- ...ІІ співробітничати ...актично стати до- ...олодий літератор ...Рубікон. Усе. На- ... тільки огляну-...

...я 1973 року його ...ють. Гадаю, не ...овідати, як вишу- ...кази», як допиту- ...бирали свідків.

ри підпільно передаються на волю. Їх передають в ефір західні радіостанції. Правда про радянські табори набуває широкого резонансу в цивілізованому світі. Це не минає безкарно. Валерія на півроку позбавляють тюремного «ларька», забороняють листування, кидають до ШІЗО.

Під час одного з побачень з матір'ю адміністрація несподівано вчинила обшук. Але компромату не виявила. Хіба що конфіскувала кілька червінців. Розлючені тюремники вчинили моральну наругу над жінкою.

Слухаю материнську оповідь і не можу збагнути: які ж то люди керували нами? Кого підбирали в штат — державних церберів? І куди ті нас вели?

...Спливав четвертий рік Марченкової неволі. Несподівано його етапують до Києва, де полковник КДБ намагається знову купити душу юнака. Ціна пристойна — дострокова воля і працевлаштування. Потрібно лише сплюжити статтею всіх, з ким ділився останнім сухарем у таборі. Редактор компартійної газети також у їхніх руках — завтра ж догідливо поставить це у номер. Валерій вибирає заслання, вибирає честь, а не запроданство, не зраду. Справжні зрадники народу залишаються на волі.

Рядки з його листа до матері.

«Перекладаю «Декларацію незалежності» Томаса Джеферсона XVIII століття. Це вже втретє. Два попередніх переклади було сконфісковано в таборі поборниками справжньої дружби народів. Щоб я не був такий розумний. «Думаєте, ми не знаємо? Ви перекладаєте, а потім усе опублікують на Заході». А так перекладів не буде опубліковано ніде. У цьому оті люди знайшли своє покликання. І ім'я їм — легіон. Це з Біблії...».

Після заслання Марченко повертається до Києва, на волю. Хоча волею ті два роки й п'ять місяців можна назвати умовно. Сексоти робили все для того, щоб знову кинути його за грати. Але тепер — як кримінального злочинця. Провокували бійки, підставляли для знайомства повій. Валерій уникав криміногенних конфліктів. Однак невдовзі йому знову наділи наручники. За політику. То був останній арешт. Фатальний.

...Перегорнуто альбом — перегорнуто нашу долю. Червоне і чорне, високе і низьке, духовність і ницість переплелися в ній. Ми ще не підвелися з колін. Ще обкладатимуть нас вогнями з усіх боків, ще заганятимуть у пастку «единой неделимой». Чим ближче до 1 грудня, тим частішими будуть явні й приховані провокації, тим частіше лунатимуть «заяви», всілякі «поради» інтелектуалів, подаватимуть голоси інспіровані «інтерфронти», з витріщеними від переляку очима волатиме обиватель, якого немовби змушують розмовляти на «непонятном языке». Усе ще буде. Але ніколи не буде честі в народу, котрий так і не зможе піднятися з колін. Не буде нам прощення ні від полеглих за волю, ні від наступних поколінь.

Володимир ТЕТЕРУК, спеціальний кореспондент «Голосу України».

НА ФОТО:

⊙ Валерій з матір'ю Ніною Михайлівною під час заслання.

⊙ За кілька місяців до рокового арешту.

Репродукції Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

УТБ

Українська універсальна товарна біржа

...ька Універсальна Товарна Біржа — лідер ...труктур України! МИ ДОПОМОЖЕМО

...адити час на пошуки партнерів по бізнесу ...ати інформацію про товари, що Вас ці-

...ко збільшити прибуток і товарообіг.

...ШИХ ПОСЛУГ: понад 150 брокерських ...строваних на цей час на нашій біржі, які ...орученням можуть укласти угоди по купів... ...у б... якого товару: від будматеріалів і до продукції нафтопереробної промисло- ...промислового комплексу.

Якщо Ви не стали членом або фундатором Української Універсальної Товарної Біржі, але хочете вигідно вкласти кошти і отримати максимальний прибуток, Ви можете ПРИДБАТИ БРОКЕРСЬКЕ МІСЦЕ на ній. Брокерське місце дає Вам право на відкриття брокерської контори і користування усіма послугами біржі.

КОТИРУВАЛЬНА ВАРТІСТЬ ОДНОГО МІСЦЯ — 660 ТИСЯЧ КАРБОВАНЦІВ!

Детальний перелік товарів, запропонованих до продажу, друкується один раз на два тижні у всесоюзній комерційній газеті «Посредник».

КОМІСІЙНІ ВІДРАХУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ УНІВЕРСАЛЬНОЇ ТОВАРНОЇ БІРЖІ — ЛИШЕ 0,5% ВІД СУМИ УГОДИ!

Торги проводяться щотижня у павільйоні № 6 Республіканського центру виставок і ярмарків (пр. Академіка Глушкова, 1). Початок — 11.00.

Адреса виконавчої дирекції біржі: 252029, м. Київ, Музейний провулок, 10, кімн. 104, 112.

Телефони для довідок: 293-48-65, 261-63-33, 291-07-61. Телефакс: 228-56-84.

УКРАЇНСЬКА УНІВЕРСАЛЬНА ТОВАРНА БІРЖА ЧЕКАЄ НА ВАС!

«FENIX INTERNATIONAL»

З 19 ДО 26 ЛИСТОПАДА 1991 РОКУ ФІРМА США «ФЕНІКС ІНТЕРНЕШНЛ» ТА ЕКСПОЦЕНТР «НАУКА» АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ ПРОВОДЯТЬ У КИЄВІ ВИСТАВКУ-ПРОДАЖ «М'ЯСОПЕРЕРОБКА-91».

Буде представлено найновіші технологічні лінії для переробки м'яса, птиці та риби, які з високою ефективністю можуть діяти як у невеликих господарствах, так і на великих м'ясокомбінатах.

Організатори та особи, які бажають ознайомитися з експонатами виставки і придбати відповідне устаткування, можуть до 5 листопада ц. р. направляти заявки на адресу:

252085, Київ-85, проспект академіка Глушкова, 1

Експоцентр «Наука» АН України.

Контактний телефон: 261-73-21, дзвонити з 25 до 3 листопада.

...-ВИРОБНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ «РЕДМЕТ»

...одніпровський гірничо-металургійний ком... ...водить набір робітників на розкривні ...и рудника, автомобілі «БелАЗ», металур... ...и підприємства, фірму «Цирконбуд». За... ...плата за серпень ц. р. за основними про... ...становить:

...істи екскаваторів ... комплексів до ...

...ики ма...істів ек... ...о 1500 крб.

...сти конвеєрів до ...

...втомобілів «БелАЗ» ...

...ники ...талургійних ...0 к...

— електрослюсарі до 1500 крб.

— слюсарі до 1500 крб.

— каменярі до 4000 крб.

— муляри-штукатури до 1000 крб.

Робітники комбінату, згідно із затвердженими списками, мають право на пільгове пенсійне забезпечення чоловіків з 50—55 років, жінок з 45—50 років, додаткову відпустку при стажі 8 років, одержують грошову винагороду за вислугу років до 600 крб., спецхарчування, спецмолоко, грошову одноразову допомогу і допомогу до відпустки до 600 крб., безпроцентну позику на будівництво до 10000 крб., виділяються ділянки для індивідуального будівництва житла за домовленістю.

Одиноким надається гуртожиток, сімейним — місце в сімейному гуртожитку за домовленістю.

Звертатись у відділ кадрів комбінату: 322550, м. Вільногірськ Дніпропетровської області, вул. Степова, 1. Телефони: 48-15, 5-07-31; 44-71.

«ПРОКАТ»

Київська фірма «Прокат» продає: ЕБМ «Іскра-555», водні велосипеди, один веломобіль. Ціни договірні. Дзвоніть за телефоном: 449-24-46 з 9-ї до 18-ї.

LEDER PALACE

З 21 ЖОВТНЯ ...О 1 ЛИСТОПАДА 1991 РОКУ

...ЕНТРІ РОЗВИТКУ МОДИ (м. КИЇВ, ...АРТЕМА, 37) ВІДБУВАТИМЕТЬСЯ ...ВИСТАВКА-ПРОДАЖ ОДЯГУ ...УРТКИ, ДУБЛЯНКИ, СПІДНИЦІ, ...ШТАНИ) БЕЛЬГІЙСЬКОЇ ФІРМИ З НАТУРАЛЬНОЇ ШКІРИ

«ЛЕДЕР ПЕЛАС»

Фірма «ЛЕДЕР ПЕЛАС» — провідна на ринку товарів із шкіри в країнах Бенілюксу.

— Продаж виробів відбуватиметься як за ВКВ, так і за радянські карбованці.

— Для підприємств при укладенні контрактів надаються значні знижки.

— Поставка товару після підписання контракту здійснюється в двотижневий строк.

— Приватні особи після оформлення покупки можуть забрати вироби, що сподобалися, відразу ж після закінчення виставки.

На всі ваші запитання будемо раді відповісти по ТЕЛЕФОНУ/ФАКСУ: 212-31-29,

(044) 212-31-29.

МИ ЧЕКАЄМО НА ВАС!

Прилуцький радгосп-технікум оголошує прийом учнів на заочне відділення на базі середньої школи на 1992 навчальний рік на відділи: гідромеліорація та електрифікація сільського господарства.

Технікум готує без відриву від виробництва техніків-гідротехніків та техніків-електриків.

Термін навчання 2 роки 10 місяців.

Для вступу потрібно подати такі документи:

1. Заяву на ім'я директора технікуму.

2. Документ про середню освіту (оригінал).

3. Медичну довідку (Ф-086-У).

4. Виписку з трудової книжки чи книжки колгоспника.

5. 3 фото (розмір 3×4).

Вступники складають екзамени:

українська чи російська мова (диктант), математика (усно).

Вступники, які мають у документі про освіту оцінки «5» і «4», зараховуються в технікум без екзаменів.

Заяви приймаються до 30 листопада 1991 року.

Адреса технікуму: 251350, м. Прилуки, Чернігівська область, вул. Леніна, 178.

Заочне відділення — т. 3-15-83.

ПРОФЕСІОНАЛЬНІ РЕДАКЦІЙНО-ВИДАВНИЧІ СИСТЕМИ

СОВЕТСКО-АВСТРИЙСКОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ

Афіші, візитні картки, листівки, етикетки, поштові марки, фірмові бланки, рекламні проспекти, прес-релізи, плакати, брошури, книги, газети, журнали — всі види друкованої продукції можуть — а сьогодні вже можна сказати: повинні — випускатися з допомогою автоматизованих видавничих систем. Ми пропонуємо вам переконатися в перевагах цього підходу. Всього тільки два роки тому радянсько-австралійське підприємство «ІНТЕРМІКРО» виступило ініціатором комп'ютеризації радянської поліграфії. А сьогодні вже десятки електронних редакційно-видавничих комплексів «ІНТЕРМІКРО» надійно працюють у містах країни і є кращим гарантом бездоганної репутації нашого підприємства.

Новій пресі — революційну технологію!

Робоче місце для введення тексту легко засвоюється персоналом.

Зручна клавіатура зі стандартним для російських друкарських машинок розміщенням клавіш, монохромний або кольоровий монітор типу EGA, русифікований матричний принтер з налагодженням автоподачі паперового аркуша для одержання коректурних відбитків, об'єднані персональним комп'ютером, сполученим з IBM PCXT, дають можливість організувати нелегку працю оператора-тайписта відповідно до останніх рекомендацій ергономічної науки і водночас у кілька разів підвищать ефективність праці.

Але це тільки передумови, які могли б і не проявитися повною мірою, якби...

Якби не душа системи — найсильніший і найпопулярніший у світі текстовий процесор Microsoft Word.

І ще одна неабияка обставина, можливо, варта вашої уваги: концертна клавішна механіка в сполученні з можливістю будь-якої швидкості набору тексту без переповнення буфера гарантують не тільки високу продуктивність, а й цілковиту тишу, якої часом так не вистачає в приміщеннях, де працюють ваші друкарки.

Одне таке робоче місце заміняє друкарське бюро середніх розмірів.

Робоче місце для верстки — не тільки професіонал оцінить усі його переваги, а й новачок відзначить деякі з них.

Потужний програмно-технічний комплекс для верстки звільняє видавничий процес від рутини, перетворюючи його в заняття творче й захоплююче. Віднині вам не доведеться турбуватися про те, якими засобами і за який строк можна створити задуманий вами макет.

Роботу комплексу верстального оснащення координує універсальний персональний комп'ютер типу IBM PCAT/386.

Як програмне забезпечення ми пропонуємо редакційно-видавничий пакет XEROX VENTURA PUBLISHER *з функціональним розширенням.*

...Замініть застарілу технологію — і ви знову енергійні і впевнені у собі!

Готуючи повну верстку полос чи розворотів, що мають текст, штрихові чи напівтонові ілюстрації, різні елементи оформлення, ви маєте у своєму розпорядженні багато автоматизованих функцій.

Ви можете поєднувати в межах одного видання і навіть однієї полоси будь-які кеглі від 0,5 до 254 з кроком 0,5 будь-яких гарнітур, що входять у бібліотеку шрифтів, чи то шрифт, заснований на російському, англійському чи якомусь іншому алфавіті.

Максимальний обсяг видання — 128 розділів по 300 сторінок у кожному.

Зверстана полоса зберігається як програма на мові Post Script *— фактичному стандарті провідних фірм, що випускають друкарську і видавничу техніку. Мова* Post Script *у професіональній видавничій системі забезпечує бездоганну якість відображення, гарантує високий рівень автоматизації верстки і є запорукою того, що новини, які виникають на стрімко змінюваному ринку поліграфічного оснащення, легко можуть бути введені до складу вашого електронного видавництва.*

Робоче місце художника-ілюстратора перетворить здібного художника у видатного.

Всього два невеликі пристрої — кольоровий сканер і кольоровий лазерний принтер. Плюс комп'ютер IBM PCAT — ось все, що має бути у вас під рукою для створення художніх образів небаченої сили!

Варто тільки ввімкнути електроживлення — і ви переміститесь у прекрасний і неповторний світ вільної творчості.

Робоче місце художника-ілюстратора — це чудовий діалоговий сервіс, висока швидкість малювання і бездоганна якість графіки.

Готові ілюстровані матеріали по локальній мережі можуть передаватися на верстку чи безпосередньо у фотонабір. І, звичайно ж, можуть бути віддруковані на папері з допомогою кольорового принтера, що входить у систему.

Кольороподіл і фотонабір — фотоформи, які задовольняють вимоги будь-якої друкарні світу.

Наша система кольороподілу REPROTON *працює на комп'ютерах типу IBM PCAT і дозволяє одержувати повні кольороподільні полоси, що мають штрихову і напівтонову графіку. Застосування системи* REPROTON *повністю вилучає монтаж полос та інші фототехнічні операції.*

Фотонабірний автомат Birmy Setter *входить у комплект поставки наших редакційно-видавничих комплектів, оскільки за своїми характеристиками він значно перевищує аналогічні пристрої інших фірм.* Post Script *— эписання полоси обробляється його растровим графічним процесором із швидкістю 10 мільйонів операцій на секунду — в 3—5 разів швидше, ніж у конкурентів! Стандартний обсяг вінчестерського диску доведений до 370 Мбайт, що дозволяє експонувати світочутливий матеріал шириною 300, 355 або 400 міліметрів за один прийом, тобто без втрати точності набору навіть при вирішенні 4000 точок на дюйм.*

Представництво «Інтермікро»: Москва, 107066, вул. Нижня Красносельська, 39.
Телекс 411035 FOTON SU.
Телефакс (095) 267-34-00 і 200-22-38.
Телефон (095) 261-04-47.
Телетайп 207963 ДЖОГЕР.
Українське представництво: 252013, Київ, вул. Будіндустрії, 5.
Телефон (044) 296-17-81.

— Футбол —

ВІДПОВІДЬ ФІФА

Федерація футболу України в своєму листі від 27 вересня 1991 року президентові Міжнародної федерації футболу (ФІФА) панові Авеланжу повідомила про намір вступити до ФІФА, припинивши своє членство в Федерації футболу СРСР.

Генеральний секретар ФІФА пан Блаттер направив 11 жовтня 1991 року федераціям футболу України та СРСР лист-відповідь, в якому повідомляється, що питання про вступ Федерації футболу України до ФІФА не може розглядатися до тих пір, поки Україна не отримає офіційного міжнародного статусу суверенної держави, яка не входить до складу Радянського Союзу, з наступним виходом Української федерації футболу з Федерації футболу СРСР...

Що ж, з усього видно, пан Блаттер продовжує гнути свою лінію. Але, як кажуть, нема лиха без щастя. Український незалежний футбол має мільйони прихильників у республіці. І ці люди, переконаний, зроблять вірний вибір під час референдуму 1 грудня. Гадаю, що до цього їх певною мірою підштовхне й лист з ФІФА.

І ще одне, ситуація не така вже й безвихідна. Підстави для цього — розмова з президентом ФК «Динамо» (Київ) Віктором Безверхим, який нещодавно зустрічався з керівниками ФІФА та УЄФА. Розмову з паном Безверхим нашого кореспондента ми опублікуємо в одному з наступних номерів «Голосу України».

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

СІМФЕРОПОЛЬ — КІНЦЕВА ЗУПИНКА!

Олімпійська збірна СРСР — олімпійська збірна Італії. 1:1 (0:0). Сімферополь. Стадіон «Локомотив». 16 жовтня.

СРСР: Стауче, Хлестов, Никифоров, Беженар, Тетрадзе, Шустиков, Онопко (Симотенков, 78), Мандреко, Щербаков (Тишков, 46), Радченко, Кир'яков.

Голи забили: Шустиков (49) — у господарів; Меллі (59) — у гостей.

	І	В	Н	П	М	О
СРСР	6	2	3	1	6—4	7
Італія	5	3	1	1	4—7	7
Норвегія	4	2	1	1	11—4	5
Угорщина	5	0	1	4	1—7	1

Радянській команді потрібна була тільки перемога. І вона, здавалося, була близькою до неї, бо відкрила рахунок у другому таймі і мала певну перевагу над італійцями. Але, як кажуть, не судилося. Наполегливість суперника дозволила йому добитися бажаної нічиєї.

Отже, з усього видно, що футбольний турнір в олімпійській Барселоні-92 обійдеться без радянського футболу.

Кому ж з нашої підгрупи дістанеться путівка на Олімпіаду? Відповідь на це запитання ми дістанемо тоді, коли пройдуть завершальні матчі: 29 жовтня — Угорщина — Норвегія, 13 листопада — Італія — Норвегія.

Віктор ГЕНЧУК.

— Баскетбол —

«БУДІВЕЛЬНИК» НАРОДИВСЯ — ПРИВІТАЙТЕ...

Другий тур відкритого чемпіонату Радянського Союзу виявився сімейним для провідних клубів України. Адже в Києві, в залі СКА, зібрався квартет команд.

Ще до початку першої зустрічі «Спартак» (Луганськ) — «Будівельник» (Київ) один з нас запропонував парі на 30 курячих яєць, повідомивши, що може назвати результати всіх ігор. Інший, трохи подумавши, відмовився від серйозної суперечки (спробуй нині придбати лоток яєць, якщо не маєш «знайомих» курок), сказавши, що й сам знає, як все закінчиться. І, знаєте, він мав рацію.

Справді, цей міні-тур пройшов за класичним сценарієм. Жодної несподіванки не сталося. «Будівельник» вкотре підтвердив свої обгрунтовані претензії на роль лідера в українському баскетболі: три матчі — три перемоги! НКІ з Миколаєва (чемпіон України-91) — два виграші, «Спартак» — один, СКА (Київ) — жодного.

Цей тур був абсолютно схожим на першість України, що фінішувала місяць тому в Миколаєві. Де, як відомо, «Спартак» виступав дублюючим складом, а «Будівельник» узагалі не брав участі, бо знаходився в Іспанії...

Безумовно, тепер у найгіршому положенні опинилися вихованці Геннадія Чечури — армійці. З від'їздом до зарубіжних клубів О. Полосіна, І. Яценка та О. Рубана в СКА сьогодні бракує досвідчених гравців навіть на... одну стартову п'ятірку! Вирішувати ж проблеми в армійському спорті лише за рахунок призову талановитих юнаків «під рушницю» стало значно важче. Нікого з фахівців не здивує, якщо армійці з Києва не виграють... жодного матчу в чемпіонаті.

Щодо київського «Будівельника», то ми твердо переконані, що чемпіонові СРСР-89 і бронзовому призеру всесоюзної першості-90 до снаги в нинішньому сезоні побитися за один з комплектів медалей. Нині значно впевненіше діє «хлопець-птах» (таких стрибучих баскетболістів й у Національній Баскетбольній Асоціації США небагато!) Сашко Лохманчук. Повірив у свої сили, здається, й Володя Ткаченко. В складі цієї симпатичної команди з'явився, як на мене, дуже обдарований Віталій Потапенко. Йому 16 років, зріст за два метри!

У «Спартака» ж, як і в бідолаги СКА, серйозні кадрові проблеми — треба якось викручуватися!

Наприкінці цих нотаток запрошую всіх прихильників оранжевого м'яча 22 жовтня завітати до Київського палацу спорту. Тут о 17.45 почнеться святковий вечір на честь 30-річчя з дня народження «Будівельника». Кажуть, буде цікаво. І ще одне — квитки в касах поки є. Поспішайте!

Юрій ВИСТАВКІН,
майстер спорту.

ПОНЕДІЛОК
21 жовтня

ПРОГРАМА УТ—1

16.00 УТН.
16.10 Дитячий телетеатр «Коза-дереза». Лялькова вистава.
16.40 Спадщина. Фортеці і замки Закарпаття.
17.10 Концерт дитячої художньої самодіяльності.
18.20 Тиждень культури Німеччини на Україні. Документальні телефільми «Німецьке дзеркало», «Старовинна музика».
19.00 УТН.
19.30 «Хто ми...» Громадсько-політичний відеотижневик. Частина 1.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Реклама.
21.15 Говоримо українською. Квіти.
21.35 «Хто ми...» Частина 2.
22.30 Анонс «Ранкової мозаїки».
22.35 Вечірній вісник.
23.05 Музичні зустрічі.
0.10 УТН.
0.25 Нічний телезал. Тиждень культури Німеччини на Україні. Документальний телефільм «Баварський ліс».

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.05 Футбольний огляд.
9.35 М. Салтиков-Щедрін. «Тіні». Прем'єра телевистави.
11.30 Мультфільм.
12.00 ТСН.
12.10 Народні казки і притчі різних країн.
12.15 Марафон-15.
15.00 ТСН.
15.15 Це було, було...
15.30 «Слухати у відсіках». Художній телефільм. 1 серія.
16.35 Дитяча година (з уроком французької мови).
17.35 Одинадцять років і все життя.
18.25 Блокнот.
18.30 ТСН. Міжнародний випуск.
18.45 Ринок. Час вибору.
19.15 Мультфільм.
19.25 Прем'єра документального фільму «Росія мені сниться рідко».
20.00 М. Салтиков-Щедрін. «Тіні». Прем'єра телевистави.
21.00 Інформаційна програма.
21.40 Продовження телевистави «Тіні».
22.35 Парламентський щоденник.
22.50 Авторське телебачення. У перерві — 23.50 ТСН.
0.50 Джазові портрети.
1.50 Вітер осінній.
2.35 На III Міжнародному фестивалі православної музики у Москві.

ПРОГРАМА УТ—2, ЦТ—2

8.00 Гімнастика.
8.15 Документальні телефільми.
8.35 Італійська мова.
9.05 У світі тварин (з сурдоперекладом).
9.50 Авторські програми Ю. Нагібіна. С. Аксаков.
11.00 «Шоста частина землі». Документальний фільм.
11.30 Т. ІН. КО.
12.00 Театральний роз'їзд.
13.00 «Людина на полустанку». Художній телефільм.
14.05 Хореографічні мініатюри.
14.40 Розповіді про художників. М. Ромадін.
15.20 Документальний фільм «Поріг»*.
15.30 Віче.
17.00 Телевізійний музичний абонемент. Еміль Гілельс.
18.00 Мультфільм.
18.15 У світі тварин (з сурдоперекладом).
19.00 Особиста думка.
19.10 Грані.
19.55 Реклама.
20.00 Вісті.
20.20 Вечірня казка.
20.35 Телебіржа інформує.*
21.05 Кращі фільми документалістів Єкатеринбурга.
22.05 П'яте колесо.
22.55 Реклама.
23.00 Вісті.
23.15 П'яте колесо.

*** Передачі II програми УТ.**

У програмах телебачення можливі зміни. Стежте за щоденними повідомленнями дикторів телебачення.

ВІВТОРОК
22 жовтня

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка» (гімнастика, мультфільм, «Країна дитинства», «Господарю на замітку», поради лікаря, музика, погода).
8.45 УТН.
9.00 Телефільм «Маленька подорож до Єгипту».
9.20 Спадщина. На руїнах історичного Дубна.
10.10 Музичний глобус.
11.10 Доброго вам здоров'я.
11.40 Шкільний екран. 7 кл. Російська література. Розвиток мови.
13.10 УТН.
16.00 УТН.
16.10 Веселка.
16.40 Документальний фільм «Одного чудового зимового дня». «Укркінохроніка».
16.55 Фільм-концерт «Волинські забави».
17.25 Тиждень культури Німеччини на Україні. Документальні телефільми «Вуличне свято в Гамбурзі», «Оперна студія в Нюрнберзі».
18.00 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
19.00 УТН.
19.30 Студія «1 грудня».
20.45 На добраніч, діти!
21.00 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
22.00 Вечірній вісник.
22.30 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
23.30 УТН.
23.45 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.05 Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм «В'язень замку Іф». Фільм 1. 1 серія.
10.10 Дитяча година
11.10 На арені цирку.
12.00 ТСН.
12.10 Біржові новини.
12.25 Паралельні світи.
14.15 Телемікст.
15.00 ТСН.
15.15 «Будинок на Маслівці». Документальний телефільм.
15.45 «Слухати у відсіках». Художній телефільм. 2 серія.
16.50 Разом з чемпіонами.
17.05 Дитячий музичний клуб.
17.50 Мультфільм.
18.10 Біржові новини.
18.30 ТСН. Міжнародний випуск.
18.45 Блокнот.
18.50 Світ захоплених.
19.05 Сходинки.
19.50 Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм «В'язень замку Іф». Фільм 1. 1 серія.
21.00 Інформаційна програма.
21.40 Спортивна програма.
23.40 Парламентський щоденник.
23.55 ТСН.
0.10 ТО «Слово» представляє: книжковий двір.
1.15 Бесіди з єпископом В. Родзянком.
1.35 Атлетизм. Чемпіонат СРСР.
2.20 Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм «В'язень замку Іф». Фільм 1. 1 серія.

ПРОГРАМА УТ—2, ЦТ—2

8.00 Гімнастика.
8.15 Документальні телефільми.
8.35 Французька мова. 1 рік.
9.05 Французька мова. 2 рік.
9.35 «Кримінал». Мультфільм.
9.40 Концерт.
10.25 Бесіди про російську культуру.
11.00 П'яте колесо.
13.00 «Громадянський позов». Художній телефільм. 1 серія.
14.05 Ритмічна гімнастика.
14.35 «Березові голоси». Документальний телефільм.
17.00 Клуб мандрівників.
18.00 «Я вас любив...». Звучать вірші О. Пушкіна.
18.30 Діалог з комп'ютером.
19.00 Парламентський вісник Росії.
19.15 Київська панорама.*
19.45 Скрипкова музика.*
20.00 Вісті.
20.20 Вечірня казка.
20.35 Спеціальний комерційний вісник.
20.45 Чемпіонат СРСР з баскетболу. Чоловіки. «Будівельник» — ЦСКА. 2 тайм.*
21.20 Телефільм «Муссявір».*
21.35 «...ГКЧП до самих до околиць».
22.05 Патрісія Каас у Москві.
23.00 Вісті.
23.20 Патрісія Каас у Москві.

СЕРЕДА
23 жовтня

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка» (гімнастика, мультфільм, «Візит до лікаря», музика, «Зворотний зв'язок», «З усіх широт», погода).
8.45 УТН.
9.00 Пісні кохання. Співає Лев Колоков.
9.25 Документальний телефільм «І знову я належу не собі».
10.35 Шкільний екран. 5 кл. Музика. Казки в музиці. К. Стеценко.
11.05 Грає джаз-бенд.
11.40 Шкільний екран. 9 кл. Російська література. Позакласне читання. Поезія М. Дудіна.
13.10 УТН.
16.00 УТН.
16.10 Джерельце. Телеліцей української мови.
16.55 Музичний фільм «До батька по пісні».
17.15 Тиждень культури Німеччини на Україні. Документальні фільми «Балерина Мері Вігман», «Карнавал у Кельні».
18.00 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
19.00 УТН.
19.30 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
22.00 Вечірній вісник.
22.30 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
23.30 УТН.
23.45 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.05 Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм «В'язень замку Іф». Фільм 1. 2 серія.
10.10 Дитячий музичний клуб.
10.55 ТО «Слово» представляє: книжковий двір.
12.00 ТСН.
12.10 В.-А. Моцарт. Концерт для флейти і арфи з оркестром до мажор.
15.00 ТСН.
15.15 «Голуби, мої ви милі». Документальний телефільм.
15.35 «Трест, що лопнув». Художній фільм. 1 серія.
16.40 Дитяча година
17.40 Планета.
18.25 Блокнот.
18.30 ТСН. Міжнародний випуск.
18.45 Біржовий пілот.
18.55 «Фантазер». Мультфільм.
19.05 Пряма розмова.
19.50 Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм «В'язень замку Іф». Фільм 1. 2 серія.
21.00 Інформаційна програма.
21.40 Мультфільми для дорослих.
22.00 Футбол. Кубок УЕФА. 1/16 фіналу. У перервах — 22.50 Парламентський щоденник, 23.50 ТСН.
1.45 Музична скарбниця. Ф. Ліст. Соната сі мінор.
2.15 Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм «В'язень замку Іф». Фільм 1. 2 серія.

ПРОГРАМА УТ—2, ЦТ—2

8.00 Гімнастика.
8.15 Мультфільм.
8.35 Німецька мова. 1 рік.
9.05 Німецька мова. 2 рік.
9.35 «На озері Орон».
9.55 Авторські програми А. Адоскіна. Денис Давидов.
11.00 Невідома Росія.
11.35 «...ГКЧП до самих до околиць».
12.05 К-2 представляє.
12.50 «Громадянський позов». Художній телефільм. 2 серія.
13.55 III фольклорний фестиваль народів Поволжя.
14.25 Майстри мистецтв. Ю. Яковлев.
17.00 Школа менеджерів.
17.30 Світ, в якому ми живемо. Документальні фільми режисера Д. Садирбаєва. «Геній мого народу».
18.15 Київська панорама.*
18.45 Телефільм «Хорезм».*
18.55 Футбол. Кубок чемпіонів. «Динамо» (Київ) — «Брондбю» (Данія). У перерві—19.45 Вісті*.
20.50 Вечірня казка.
21.05 Кращі фільми документалістів Єкатеринбурга.
21.55 На сесії Верховної Ради РРФСР.
22.25 Зачарування російського романсу.
23.00 Вісті.
23.20 Програма Філа Донаху'ю.

ЧЕТВЕР

24 жовтня

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 «Відеоблок «Ранкова мозаїка» (гімнастика, мультфільм, «Колонка редактора», музика, «Цікава подія». «Подорож у минуле». «В пошуках панацеї», «Місто древнє — місто молоде», погода).
8.45 УТН.
9.00 Документальний телефільм «Постскриптум до першого Декрету».
9.55 З піснею до вас. Концерт.
10.20 Говоримо українською. Квіти.
11.40 УТН.
16.00 УТН.
16.10 Веселка.
16.40 На допомогу школі. Музика. Творчість Л. Ревуцького.
17.10 Тиждень культури Німеччини на Україні. Документальні телефільми «Німецьке прикладне мистецтво», «Сільвія Плац».
18.00 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
19.00 УТН.
19.30 Студія «1 грудня».
20.45 На добраніч, діти!
21.00 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
23.30 УТН.
23.45 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.05 Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм «В'язень замку Іф». Фільм 2.
10.40 Мультфільми.
11.10 Футбол. Кубок УЕФА. 1/16 фіналу. У перерві—12.00 ТСН.
13.00 За зведеннями МВС.
14.15 Телемікст.
15.00 ТСН.
15.15 Третій вік.
16.30 «Трест, що лопнув». Художній телефільм. 2 серія.
17.35 Мультфільм.
17.45 ООН за краще майбутнє.
18.25 Блокнот.
18.30 ТСН. Міжнародний випуск.
18.45 ...До шістнадцяти і старші.
19.25 Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм «В'язень замку Іф». Фільм 2.
21.00 Інформаційна програма.
21.40 За зведеннями МВС.
21.55 Сімейна хроніка старих знайомих. Прем'єра документального телефільму «Артем». 1 і 2 серії. У перерві — 22.30 Парламентський щоденник.
23.45 ТСН.
0.00 Футбольний огляд.
0.30 Музичний прогноз.
1.00 Бесіди з єпископом В. Родзянком.
1.20 Й. Гайдн. Меса ре мінор «Нельсон-меса».
2.10 Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм «В'язень замку Іф». Фільм 2.

ПРОГРАМА УТ—2, ЦТ—2

8.00 Гімнастика.
8.15 «Питання чайника». Документальний телефільм.
8.35 Іспанська мова. 1 рік.
9.05 Іспанська мова. 2 рік.
9.35 Мультфільм.
10.00 Роки, що дали мені... Н. Коржавін.
11.00 Документальний фільм.
11.30 Єпископ Подольський Віктор, Д. Лихачов, С. Ямщиков у програмі «Ріг Правди і Ямського Поля».
12.00 «На колінах у Сталіна». Документальний фільм.
12.30 Невідома Росія. «Олена і Сергій».
13.00 «Сузір'я Кохання». Художній телефільм. 1 серія.
14.05 Документальний фільм.
14.35 «Лише шість струн». Фільм-концерт.
15.10 Ритмічна гімнастика.
17.00 Розминка для ерудитів.
17.30 Російська мова.
18.00 Контакт-форум.
18.30 Мама, тато і я.
19.00 Парламентський вісник Росії.
19.15 Київська панорама.*
19.45 Співає Ю. Шкитун.*
20.00 Вісті.
20.20 Вечірня казка.
20.35 Гандбол. Збірна України — збірна Німеччини.
21.55 П'яте колесо.
22.55 Реклама.
23.00 Вісті.
23.20 П'яте колесо.

П'ЯТНИЦЯ

25 жовтня

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка» (гімнастика, цирк, «Гострі кути сімейного кола», «Брати наші менші», Разом одна сім'я, музика, погода).
8.45 УТН.
9.00 Телевізійні фільми «Кривда», «Палац. Іронічна елегія».
9.30 Музичний телеярмарок.
11.30 УТН.
16.00 УТН.
16.10 Сонячне коло.
16.40 На допомогу школі. Лірика С. Єсеніна
17.10 Класична музика.
17.25 Тиждень культури Німеччини на Україні. Балетний ансамбль м. Кельна «Танцфорум» «Матадор».
18.00 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
19.00 УТН
19.30 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.
21.40 Віче.
23.10 УТН.
23.25 НА ЧЕТВЕРТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.05 Інновація.
9.20 ...До шістнадцяти і старші.
10.00 Дитяча година (з уроком англійської мови).
11.00 Мультфільм.
11.10 Документальний телефільм «Артем». 1 і 2 серії. У перерві — 12.00 ТСН.
15.00 ТСН.
15.10 Переможці.
16.10 «Трест, що лопнув». Художній телефільм. 3 серія.
17.15 Біржові новини.
17.45 Блокнот.
17.50 Мультфільм.
18.00 Партнер.
18.30 ТСН. Міжнародний випуск.
18.45 Людина і закон.
19.30 «ВіД» представляє: «Поле чудес».
21.00 Інформаційна програма.
21.40 «ВіД» представляє. У перервах — Парламентський щоденник.
1.25 «Поезія». Присвячується С. Єсеніну.
2.25 Вас запрошує Карл Мойк (Австрія).

ПРОГРАМА УТ—2, ЦТ—2

8.00 Гімнастика.
8.20 М. Пейко. Квінтет-варіації.
8.35 Англійська мова. 1 рік.
9.05 Англійська мова. Сімейний альбом США.
9.35 Мультфільм.
10.00 Авторські програми Ю. Нагібіна. М. Лермонтов. Сторінки життя і творчості.
11.00 П'яте колесо.
13.00 «Сузір'я Кохання». Художній телефільм. 2 серія.
14.10 Грає тріо ім. П. Чайковського.
14.30 К. Гоцці. Казки для театру.
17.00 «Розпорядись спадщиною розумно». Науково-популярний фільм.
17.30 Світ грошей Адама Сміта.
18.05 Музей на Делегатській.
18.45 Підприємництво і традиція.
19.00 ТПО «Республіка» показує.
19.55 Реклама.
20.00 Вісті.
20.20 Вечірня казка.
20.35 Київська поноpама.*
21.05 Чемпіонат СРСР з баскетболу. Жінки. «Динамо» (Київ) — «Електросила» (Санкт-Петербург).*
22.15 На сесії Верховної Ради РРФСР.
22.55 Реклама.
23.00 Вісті.
23.20 Театральний роз'їзд.
0.20 «Марафон дурнів». Розважальна програма.

СУБОТА

26 жовтня

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Ритмічна гімнастика.
7.50 Й. Брамс. «Реквієм».
9.15 Телефільм «Біля відмітки 17 віків». «Укртелефільм».
9.35 УТН.
9.50 Показ фільмів-учасників І Всеукраїнського кінофестивалю. «Поле нашої пам'яті», «Осанна».
11.15 О. Брунштейн. «Трістан та Ізольда». Вистава.
13.20 УТН.
13.35 Доброго вам здоров'я. Всесоюзна конференція геронтологів.
14.20 Все про кіно.
16.00 Цирк, цирк, цирк.
16.45 Живе слово. Незалежність суверенної України.
17.15 Чарівний світ куліс.
18.15 Альфа і омега. Знайомство зблизька. В. О. Курінський.
19.00 УТН.
19.30 Телетурнір «Сонячні кларнети». Самодіяльні художні колективи Рівненської області.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Документальний фільм «Малі Гуляки»
21.20 Реклама.
21.30 Молодіжна студія «Гарт». У перерві — 22.30 Вечірній вісник.
0.00 УТН.
0.15 Нічний телезал. Художній телефільм «Блакитна троянда». 1 серія.

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 Ритмічна гімнастика.
7.05 Мультфільм.
7.30 Концерт дружби.
8.00 Ритмічна гімнастика.
8.30 ТСН.
8.45 Здоров'я.
9.15 У світі тварин.
10.00 «Бурда моден» пропонує...
10.30 Розважальна програма.
11.00 Економічне агентство.
12.00 Світ захоплених.
12.15 Спогад про пісню.
12.50 Екологічний огляд.
13.05 Мультфільм.
13.10 Фільми режисера А. Бєлінського. «Одруження Бальзамінова».
14.15 Допоможи собі сам.
15.00 ТСН.
15.15 У світі казок і пригод. Художній фільм «Казка про загублений час».
16.45 Люди і історія.
17.45 «Чудовий град Москва». Документальний телефільм. Фільм 1.
18.30 Прем'єра мультфільму «Бджола Майя». 17 серія.
18.55 На честь артиста. Спецвипуск.
21.00 Інформаційна програма.
21.40 Прем'єра художнього телефільму «Друге життя Едді Хольма».
23.10 Любов з першого погляду. День 1.
23.50 ТСН.
0.10 «Історія одного бенефісу». Шоу Баррі Алібасова.
1.25 «Джерело». Художній телефільм. 1 і 2 серії.

ПРОГРАМА УТ—2, ЦТ—2

8.00 Гімнастика.
8.15 Мультфільм.
8.35 Фестиваль «Пост-Монтреї-91».
10.35 Здрастуйте. Історія сім'ї з Іркутська.
11.00 Відеоканал «Плюс одинадцять».
13.00 Кращі фільми документалістів Єкатеринбурга.
14.00 Своя дзвіниця.
14.20 Добре забуте старе...
15.05 Спаси й сохрани.
16.00 Кубок світу з футболу серед інвалідів.
16.25 ТПО «Республіка» показує.
17.20 Дім на Чистих Прудах.
19.00 Парламентський вісник Росії.
19.10 Програма В. Познера і Ф. Донах'ю.
20.00 Вісті.
20.20 Вечірня казка.
20.35 Київська панорама.*
21.05 Чемпіонат СРСР з баскетболу. «Динамо» (Київ) — «Спартак». (Моск. обл.).*
22.20 Наука в умовах незалежності. Інтерв'ю з академіком К. Ситником.*
23.00 Вісті.
23.20 «Джазовий пароплав». Музична програма.
23.50 «Еротіссімо». Художній фільм.

НЕДІЛЯ

27 жовтня

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Ритмічна гімнастика.
7.50 Народні таланти. Грає О. Томишин (скрипка).
8.20 У неділю вранці. Інформаційно-музична програма.
9.20 УТН.
9.35 Одноактні балети Мюнхенського театру.
10.30 Художня панорама. В майстерні студентів.
11.30 Художній фільм для дітей «Руда фея».
12.30 УТН.
12.45 Канал «Д».
14.15 Село і люди.
15.15 Ви нам писали.
16.00 Солдатські листи.
17.00 Чемпіонат СРСР з футболу. «Шахтар» — «Динамо» (Київ). В перерві та по закінченні — Телеспортарена.
19.00 УТН.
19.30 Земле моя. Екологія і незалежність.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Українська біржа повідомляє, пропонує, рекомендує.
21.15 Реклама.
21.25 Прем'єра телевізійного фільму «Володимирська гірка». «Укртелефільм».
21.40 Відеофільм-вистава «Чорна Пантера та Білий Ведмідь».
23.00 Вечірній вісник.
23.30 Концерт артистів української естради.
0.00 УТН.
0.15 Нічний телезал. Художній телефільм «Блакитна троянда». 2 серія.
18.25 Блокнот.

ПРОГРАМА ЦТ—1

8.00 Ритмічна гімнастика.
8.30 ТСН.
8.45 Тираж «Спортлото».
9.00 Наш сад.
9.15 З ранку раненько.
10.00 На службі Вітчизні.
11.00 Ранкова зірка.
12.00 Клуб мандрівників.
13.00 Сільська година.
14.00 Багато голосів — один світ.
14.05 Мультфільм.
14.25 Нові імена. Молоді виконавці.
15.00 ТСН.
15.15 Нове покоління вибирає.
16.25 Міжнародна панорама.
17.10 Уолт Дісней представляє...
18.00 Футбол. Чемпіонат СРСР. «Спартак» (Москва) — «Торпедо».
19.50 Прем'єра художнього телефільму «Кандидат».
21.00 Інформаційна програма.
21.40 Телевізійний спортивний вечір.
23.10 ТСН.
23.20 Любов з першого погляду. День 2.
23.55 Кумири: Саша Хлопков і група «Маленький принц».
0.25 ІТПО «Астра» представляє: «І було у них весілля».
0.55 Чемпіонат США з баскетболу серед професіоналів НБА. Фінал.

ПРОГРАМА УТ—2, ЦТ—2

8.00 На зарядку ставай!
8.20 Хвилини поезії.
8.35 Мультфільми.
9.20 Сьогодні давайте думати.
9.50 Документальний фільм.
10.30 Джентльмен-шоу.
11.00 «Кравець-2». Документальний фільм.
12.30 Паралелі. Прогулянки... з історією.
13.00 Мультфільм.
13.15 У світі фольклору. Невідомі культури.
14.00 Святе і вічне.
14.20 Книжковий бум.
14.35 Документальний екран Росії.
15.35 «Червоні весілля». Художній фільм.
17.10 Чемпіонат СРСР з хокею. «Сокіл» — «Трактор».*
19.10 Музичний фільм «Цвіт папороті».*
20.00 Вісті.
20.20 Вечірня казка.
20.35 Телебіржа інформує.*
21.05 Чемпіонат СРСР з віндсерфінгу.
21.25 У пошуках жанру. Л. Філатов.
22.55 Реклама.
23.00 Вісті.
23.20 К-2 представляє: МЕДІА.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:
Анатолій ГОРЛОВ — перший заступник головного редактора
Олександр БІЛИК — заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ — член-кореспондент АН України
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ — оглядач, завідуючий відділом культури
Леонід САМОЙЛЕНКО — заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО — заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ — редактор відділу кореспондентської мережі
Віталій СУДДЯ — відповідальний секретар

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Член редколегії — Анатолій Солонський.
Чергові редактори — Анатолій Краслянський, Микола Хрієнко.
Автори макета — Анатолій Мироничев, Леонід Підлужний.
Випусковий — Леонід Клюско.
Оформлення — Володимир Кисельов.
Коректори: Валентина Лукаш, Ірина Бабич, Валентина Восколович, Галина Каблак, Ольга Малкіна, Євгенія Оратовська, Олена Чоповська.
Верстальники: Тетяна Балюк, Ольга Яценко, Алла Будникова, Марія Солодюк, Сергій Скаженюк.
Лінотипісти: Наталія Позняк, Валентина Чичирко.

* * *

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ 47, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.

Тираж 157.100

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зам. 03152031.